

Prevenција vršnjačkog nasilja u funkciji poticanja mentalnog zdravlja

---

Vojvodić, Svetlana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:256493>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
FIZIOTERAPIJE

SVETLANA VOJVODIĆ

PREVENCIJA VRŠNJAČKOG NASILJA U FUNKCIJI POTICANJA
MENTALNOG ZDRAVLJA: rad s istraživanjem

Diplomski rad

Rijeka, 2023

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
GRADUATE UNIVERSITY STUDY OF
PHYSIOTHERAPY

SVETLANA VOJVODIĆ

PREVENTION OF PEER VIOLENCE IN PROMOTING MENTAL
HEALTH: research

Masters thesis

Rijeka, 2023

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	4
SUMMARY.....	5
1. UVOD.....	1
1.1. Predmet, svrha i cilj rada.....	Error! Bookmark not defined.
1.2. Ciljevi i hipoteze	Error! Bookmark not defined.
1.3. Korištene metode	Error! Bookmark not defined.
1.4. Struktura rada	Error! Bookmark not defined.
2. DEFINICIJA I OBLICI VRŠNJAČKOG NASILJA.....	2
2.1. Oblici vršnjačkog nasilja	4
2.2. Uzroci nasilja	6
3. MENTALNO ZDRAVLJE.....	7
4. ISTRAŽIVANJE I REZULTATI	9
4.1. Ciljana skupina.....	Error! Bookmark not defined.
4.2. Postupak i instrumentarij.....	Error! Bookmark not defined.
4.3. Statistička obrada podataka.....	Error! Bookmark not defined.
4.4. Etički aspekti istraživanja	Error! Bookmark not defined.
4.5. Rezultati istraživanja	Error! Bookmark not defined.
5. ANALIZA REZULTATA.....	41
ZAKLJUČAK.....	51
LITERATURA	53
POPIS GRAFOVA	55
PRIVITAK A.....	Error! Bookmark not defined.
PRIVITAK B.....	63

SAŽETAK

Tema ovog rada je prevencija vršnjačkog nasilja u funkciji poticanja mentalnog zdravlja. Svrha ovog istraživanja je istražiti fenomen vršnjačkog nasilja s naglaskom na prevenciju s ciljem poticanja mentalnog zdravlja učenika. Teorijski dio rada pružit će pregled osnovnih pojmova, definicija nasilja i vršnjačkog nasilja te objasniti klasičnu shemu kruga nasilja. Empirijski dio istraživanja proveden je u austrijskoj školi, prikupljeni su podaci putem upitnika među učenicima prvog i trećeg razreda. Rezultati su ukazali na to da većina učenika prepoznaje različite oblike nasilja, ali i da postoje različite percepcije o tome što se smatra nasiljem. Također, otkriveno je da su negativna emocionalna iskustva prisutna među učenicima u školskom okruženju. S obzirom na te nalaze, naglasak je stavljen na važnost prevencije i razvoj programa koji će unaprijediti mentalno zdravlje i stvoriti sigurne i podržavajuće školske sredine.

Ključne riječi: vršnjačko nasilje, prevencija, mentalno zdravlje

SUMMARY

The topic of this thesis is the prevention of peer violence in promoting mental health. The purpose of this research is to explore the phenomenon of peer violence with an emphasis on prevention aimed at promoting students' mental health. The theoretical part of the paper will provide an overview of basic concepts, definitions of violence and peer violence, as well as explain the classical cycle of violence. The empirical part of the research was conducted in an Austrian school, and data were collected through questionnaires among first and third-grade students. The results indicated that the majority of students recognize various forms of violence, but there are different perceptions of what constitutes violence. Additionally, it was discovered that negative emotional experiences are present among students in the school environment. Considering these findings, the emphasis is placed on the importance of prevention and the development of programs that will enhance mental health and create safe and supportive school environments.

Keywords: peer violence, prevention, mental health

1. UVOD

Vršnjačko nasilje predstavlja ozbiljan društveni problem koji ima dugotrajne posljedice na mentalno zdravlje djece i adolescenata. Djeca koja su izložena nasilju, bilo kao žrtve ili nasilnici, često se suočavaju s različitim emocionalnim i socijalnim poteškoćama koje mogu utjecati na njihov razvoj i dobrobit. Stoga je prevencija vršnjačkog nasilja od izuzetne važnosti kako bi se stvorilo sigurno i podržavajuće okruženje za mlade te potaknuli njihovo mentalno zdravlje.

Predmet ovog rada je vršnjačko nasilje i njegov negativni utjecaj na mentalno zdravlje. Svrha ovog istraživanja je istražiti fenomen vršnjačkog nasilja s naglaskom na prevenciju s ciljem poticanja mentalnog zdravlja učenika. Teorijski dio rada pružit će pregled osnovnih pojmova, definicija nasilja i vršnjačkog nasilja te objasniti klasičnu shemu kruga nasilja. Empirijski dio istraživanja proveden je u austrijskoj školi, prikupljeni su podaci putem upitnika među učenicima prvog i trećeg razreda. Rezultati će biti interpretirani i uspoređeni s relevantnim istraživanjima u Hrvatskoj. Kroz rad će se ukazati na važnost prevencije vršnjačkog nasilja putem razgovora s učenicima i radionica o mobbingu kako bi se unaprijedilo mentalno zdravlje učenika i stvorila sigurna i podržavajuća školska sredina.

Uzimajući u obzir da će se za potrebe ovog rada koristiti stručna i znanstvena literatura u različitim oblicima i izvorima koja obrađuje temu kojom se bavi ovaj rad, u ovom radu primijenit će se, u odgovarajućim kombinacijama, sljedeće metode istraživanja:

- Metoda analize, s ciljem traženja veza, uzroka i posljedica, ali i donošenja zaključaka pomoću razlaganja kompleksnih cjelina na sastavne dijelove.
- Metoda sinteze primijenit će se za potrebe rada kako bi, suprotno analizi, od jednostavnih dijelova postepeno doveli do složenije misaone tvorevine - povezali u cjelinu.
- Metoda indukcije koristit će se u radu kako bi se na temelju pojedinačnih događaja i informacija i situacija došlo do nekih općih zaključaka.
- Metoda dedukcije koristit će se sa svrhom rastavljanja općih zaključaka na pojedinačne, primjena općih zaključaka i stavova, kako bi se putem njih došlo do posebnih spoznaja.
- Metoda deskripcije primijenit će se u radu kako bi se opisalo određene pojave, specifičnosti, odnosi i slično.

- Metoda komparacije primijenit će se sa svrhom uočavanja sličnosti i povezanosti ili različitosti između određenih situacija, pojava, odnosa i sl.
- Metoda kompilacije – kombinirat će se postojeća istraživanja iz različitih izvora i oblika hrvatske i strane literature, te će se sažimati i sumirati, opisivati i potvrđivati hipoteze rada kao metoda kompilacije za potrebe rada.

Osim toga, za potrebe provedbe istraživanja, koristila se metoda anketnog upitnika, koji je sastavljen iz dva dijela - Upitnik po Gerlachu i SDQ upitnik (Strengths and Difficulties Questionnaire). Prikupljeni podaci analizirani su kvantitativnim metodama.

Rad se sastoji od šest ključnih poglavlja. Prvo ili uvodno poglavlje predstavlja predmet, svrhu i cilj rada, korištene metode te navodi ciljeve i hipoteze rada. Drugo poglavlje uvodi u temu i upoznaje s definicijama i oblicima vršnjačkog nasilja. Treće poglavlje uvodi u temu mentalnog zdravlja. Četvrto poglavlje prikazuje rezultate provedenog istraživanja nad učenicima srednjih škola, i to učenicima prvih i trećih razreda srednje pedagoške škole u Austriji. Peto poglavlje se bavi analizom i tumačenjem rezultata i testira postavljene hipoteze. Posljednje, zaključno poglavlje, nudi kratki presjek rada uz osobni osvrt autora.

1.1. Definicija vršnjačkog nasilja

Postoji mnogo definicija koje se razlikuju jer autori promatraju nasilje iz različitih uglova i s različitim ciljevima fokusirajući se na različite aspekte ovog problema koristeći mnogo riječi kao što su nasilje, agresija, zlostavljanje, vršnjačko nasilje koje su povezane s terminom ili povezanim terminima noseći značajno i jezično značenje nasilja. [1] Olweus je godinama definirao vršnjačko nasilje ističući da je dijete žrtva vršnjačkog nasilja kad je stalno izloženo negativnim postupcima od strane jednog ili više vršnjaka, a žrtva ima poteškoća obraniti se od nasilnog ponašanja. [2] Nadalje, on razlikuje termine nasilje i vršnjačko nasilje. Nasilje se definira kao agresivno ponašanje u kojem napadač koristi svoje tijelo ili drugi objekt kako bi nanio tešku ozljedu ili nelagodu drugoj osobi. [2] Prema Olweusu, termini nasilje i vršnjačko nasilje mogu se koristiti kao sinonimi samo ako negativni postupci uključuju fizičku silu. On također tvrdi da tijekom nasilnog ponašanja postoji neravnoteža moći, bilo da je riječ o fizičkoj snazi, odnosno slabosti pojedinca ili broju osoba uključenih u nasilje. [2]

Olweus razlikuje pojmove nasilja i zlostavljanja. Nasilje je definirano kao agresivno ponašanje u kojem napadač koristi svoje tijelo ili drugi objekt kako bi nanio ozbiljnu ozljedu ili nelagodu drugoj osobi. [2] Prema Olweusu, pojmovi nasilja i zlostavljanja mogu se koristiti kao sinonimi samo ako negativni postupci uključuju fizičku silu. Nadalje, Olweus tvrdi da se tijekom nasilnog ponašanja javlja neravnoteža moći, bilo da se radi o fizičkoj snazi/slabosti pojedinca ili skupine pojedinaca koji su uključeni. Često je slučaj da dvoje ili čak skupina učenika provode nasilje nad jednim učenikom, ali je naglasio da uvijek postoji neravnoteža moći u slučajevima zlostavljanja ili nasilja. [2]

Vršnjačka viktimizacija i zlostavljanje često se pogrešno i jednolično koriste. Vršnjačko nasilje obuhvaća sve oblike fizičkog, emocionalnog i seksualnog nasilja i zastrašivanja, što znači da postoji širi opseg pojma nasilnog ponašanja koje provode ili doživljavaju djeca. [3] Zlostavljanje među djecom često se događa bez očiglednog okidača. Negativno ponašanje može se iskazati putem fizičkog kontakta, riječi ili na bilo koji drugi način (zadiranje, grimase, zlonamjerne geste) ili isključivanjem iz grupe. [4]

Postoje tri relevantna kriterija za definiranje agresivnog ponašanja kao nasilnog: [3]

- ponavljanje,
- namjernost, i
- neravnoteža moći.

Imajući na umu te karakteristike, nasilno ponašanje često se definira kao sustavno zlostavljanje moći od strane vršnjaka. Globalno, prepoznato je kao složen i ozbiljan problem od strane nekoliko međunarodnih agencija. Skupština Svjetske zdravstvene organizacije usvojila je rezoluciju 1996. godine kojom je nasilje proglašeno vodećim svjetskim javnozdravstvenim pitanjem i pozvala članice da hitno rješavaju pitanje nasilja. [3] U školskom kontekstu, međusobno zlostavljanje najčešći je oblik nasilja među djecom i mladima. Nasilno ponašanje ugrožava prava djece, uključujući pravo na obrazovanje, kako je predviđeno Konvencijom o pravima djeteta. [5] Postoje posebni rizici za ranjivu djecu, poput djece s invaliditetom, izbjegličke djece ili onih koji su pogođeni migracijama, socijalno isključene djece, djece koja pripadaju manjinskim skupinama ili jednostavno djece koja se razlikuju od svojih vršnjaka. Vršnjačko nasilje može se događati i putem interneta, Facebooka i drugih dostupnih mreža. [6]

Kako bi se stekla potpuna slika o osnovnim komponentama ovog problema, Grin Greene je utvrdio da se četiri ključne komponente mogu istaknuti kao osnovne značajke nasilja: [7]

- Prvo, nasilje je oblik agresivnog ponašanja u kojem nasilnik pokušava povrijediti, zastrašiti ili izazvati strah kod žrtve.
- Drugo, nasilje uvijek uključuje percipiranu ili stvarnu razliku u moći između nasilnika i žrtve.
- Treće, nasilno ponašanje općenito se prepoznaje kao oblik proaktivne agresije, koja nema uzroka. Četvrto, nasilno ponašanje uključuje ponavljanje takvog ponašanja.

Ove četiri karakteristike čine važne značajke ponašanja koje treba uzeti u obzir u prevenciji vršnjačkog nasilja. Žrtva se općenito definira kao osoba izložena namjernim štetnim djelima koja se često ponavljaju. [8]

1.2. Oblici vršnjačkog nasilja

Ovisno o kontekstu i kulturi, oblici vršnjačkog nasilja mogu varirati, što čini problem još izazovnijim za istraživanje i rješavanje. Razumijevanje ovih oblika nasilja ključno je za razvoj učinkovitih preventivnih strategija i intervencija kako bi se stvorilo sigurno i podržavajuće okruženje za mlade ljude. Dakle, vršnjačko nasilje obuhvaća različite oblike agresivnog ponašanja među vršnjacima, koji se manifestiraju na različite načine. Od verbalnih prijetnji do fizičkih napada, oblici vršnjačkog nasilja ostavljaju ozbiljne posljedice na žrtve, ali i na cjelokupno društvo. Takvo ponašanje je raznovrsno i kompleksno. Nasilje se može podijeliti na direktno i indirektno. [3] Direktno nasilje je prepoznato po otvorenim i izravnim napadima na žrtvu poput ruganja, ponižavanja, vrijeđanja, kritiziranja, naređivanja, guranja i sl., dok indirektno nasilje obuhvaća oblike poput društvene izolacije, ignoriranja, ogovaranja, poticanja drugih da nekoga ozlijede, i sl. [3] Osim toga, nasilje može biti verbalno i neverbalno. [3]

Field je napravio sljedeću podjelu nasilja: [9]

- Zadiranje kao verbalno nasilje, koje se smatra najopasnijim i dugotrajnim oblikom nasilja. Najčešći oblici zadiranja odnose se na izgled, seksualnost i socijalno prihvaćanje. Zadiranje je bolno zbog namjere nasilnika, sarkastične verbalne komunikacije, tona, izraza lica i redovitog ponavljanja.
- Isključenje ili "relacijsko" nasilje temelji se na načelima društvenog manipuliranja i može biti otvoreno izraženo - "Ne možeš sjediti s nama." - ali može uključivati i neizravno, suptilno, skriveno ponašanje ili neverbalnu komunikaciju nasilnika i drugih. Nasilnik može manipulirati grupom bez svoje izravne umiješanosti, zloupotrebljavajući svoj društveni status kako bi napao žrtvu. Cilj socijalnog isključenja je formiranje grupnog identiteta koji predstavlja snažan mehanizam kontrole. Svaki član grupe zna da će i on možda biti sljedeća žrtva ako pokuša zaštititi žrtvu.
- Fizičko nasilje podrazumijeva redovite napade na slabiju osobu. Može biti izravno agresivno, kao što su udaranje, šutiranje i pljuvanje, ili neizravno, kao što su nanošenje štete činom, prijedlogom, progonstvom i uništavanjem ili skrivanjem imovine. To može uključivati hvatanje odjeće žrtve i kidanje ili borbe u kojima se žrtva ne može obraniti.
- Uznemiravanje obično uključuje ponavljana pitanja, izjave ili napade na temelju spolne, rodne, rasne, vjerske ili etničke pripadnosti.
- Seksualno nasilje. Taylor i Mumford ga definiraju kao neželjeni dodir, štipanje i komentari sa seksualnim konotacijama. [10]
- Kulturno nasilje koje podrazumijeva uvrede na obrazovnoj, etničkoj, vjerskoj i rasnoj osnovi.
- Ekonomsko nasilje koje se odnosi se na krađu, iznudu imovine ili novca.

Dakle, oblici vršnjačkog nasilja su raznoliki i kompleksni, uključujući kako verbalne, tako i fizičke i druge oblike agresivnog ponašanja među vršnjacima. Također, važno je uzeti u obzir kulturne i društvene kontekste kako bi se pristupilo ovom izazovnom problemu na sveobuhvatan način te osigurala dobrobit i zaštita djece i mladih.

1.3. Uzroci nasilja

Nasilje je složen društveni problem s ozbiljnim posljedicama po pojedince i zajednice. Razumijevanje uzroka nasilja ključno je za njegovo prevenciju i suzbijanje. Brojni faktori mogu doprinijeti nastanku nasilja, uključujući socijalne, ekonomske, psihološke i kulturološke čimbenike.

Neki teorijski pregledi smatraju nasilnike pojedincima bez socijalnih vještina, s niskim samopoštovanjem, koji ne uspijevaju obraditi društvene informacije, sa slabom socijalnom pozicijom u grupi i drugim pitanjima prilagodbe. [3] Drugi vjeruju da je nasilno ponašanje funkcionalno, prilagodljivo ponašanje s nekim prednostima. [3] Empirijska istraživanja nisu uvijek uspjela razjasniti ovu temu, djelomično zbog nepriznavanja heterogenosti djece i adolescenata koji zlostavljaju druge. Neki od njih su sami žrtve, dok se drugi mogu smatrati "čistim" (ne žrtvovanim) nasilnicima. [3] Žrtve nasilja često imaju problema u odnosu na „čiste“ nasilnike. Postojalo je prilično rašireno vjerovanje da nisko samopoštovanje dovodi do agresije, uključujući nasilno ponašanje. [11] Nadalje, Sutton i suradnici vjerovali su da su nasilnici socijalno nesposobni i nemaju odgovarajuće socijalno ponašanje. [12] Rodkin i suradnici identificirali su tri podtipa nasilnika: [13] popularna i društveno inteligentna skupina, popularna umjerena skupina i nepopularna društveno inteligentna skupina. Studija je ukazala na heterogenost djece i adolescenata uključenih u vršnjačko nasilje. [13] Općenito, potrebno je bolje razumjeti heterogenost učenika koji vrše nasilje nad svojim vršnjacima i njihove različite motivacije.

Važno je naglasiti da uzroci nasilja među djecom i adolescentima ostaju područje koje zahtijeva dublje istraživanje i razumijevanje. Iako neka istraživanja sugeriraju da nasilnici mogu biti pojedinci s niskim samopoštovanjem i socijalnim izazovima, druga istraživanja pokazuju da nasilno ponašanje može imati neke funkcionalne aspekte. Heterogenost među nasilnicima, uključujući različite motive i profiliranje nasilnika, također naglašava kompleksnost ovog problema. Daljnje dubinske studije i pristupi koji se usredotočuju na individualne karakteristike i kontekstualne okolnosti mogli bi pružiti novi uvid u rješavanje ovog važnog pitanja i omogućiti ciljanije intervencije kako bi se smanjilo nasilje među mladima.

1.4. Mentalno zdravlje

Mentalno zdravlje ne postoji samo za sebe, već je važan dio općeg zdravlja, koje Sartorius [14] definira na najmanje tri načina: kao odsutnost bolesti, kao stanje organizma koje omogućava potpuno obavljanje svih njegovih funkcija ili kao stanje ravnoteže unutar sebe i između sebe i fizičkog i društvenog okruženja. Koja od ove tri definicije se koristi ovisi o tome u kojoj mjeri su zadovoljene osnovne zdravstvene potrebe. Te potrebe uključuju hranu, sklonište, preživljavanje, zaštitu, društvo, društvenu podršku te oslobođenost od boli, opasnosti iz okoline, nepotrebnog stresa i bilo kakve vrste iskorištavanja. [15]

Stanje mentalnog zdravlja podrazumijeva da pojedinac ima sposobnost formiranja i održavanja privrženih odnosa s drugima, obavljanja društvenih uloga koje su karakteristične njihovoj kulturi i upravljanja promjenama, prepoznavanja, priznavanja i komuniciranja pozitivnih postupaka i misli, kao i upravljati emocijama poput tuge. [16] Mentalno zdravlje daje pojedincu osjećaj vrijednosti, kontrole i razumijevanja unutarnjeg i vanjskog funkcioniranja. Društvo stručnjaka za zdravstveno obrazovanje i promociju (SHEPS) sugerira da mentalno zdravlje također uključuje osjećaj pozitivnosti prema sebi i drugima, osjećaj radosti i ljubavi. [17] Osim toga, mentalno zdravlje, kao i mentalna bolest, jesu pod utjecajem bioloških, društvenih, psiholoških i okolišnih čimbenika. Interakcija između pojedinaca i društva postaje ključna u izgradnji zdravih zajednica, koje zauzvrat mogu promicati mentalno zdravlje. [16]

Pojedinac u središtu funkcioniranja okružen je društvenim svijetom – u neposrednom okruženju to će uključivati obitelj, rodbinu, poslodavce, vršnjake, kolege, prijatelje, dok se u daljnjem kontekstu ubrajaju društvo i kultura. Interakcija između pojedinaca i društva postaje ključna u izgradnji zdravih zajednica, što može poticati mentalno zdravlje. Degradacija mentalnog zdravlja, uključuju unutarnje čimbenike kao što su nedostatak emocionalne otpornosti, loše samopoštovanje i društveni status, osjećaj zarobljenosti i bespomoćnosti, i povezane probleme sa seksualnošću ili seksualnom orijentacijom, izolacijom i slabom integracijom. [17] Vanjski čimbenici koji doprinose ovoj ranjivosti, odnosno degradaciji, opisani su kao loši društveni uvjeti (stanovanje, siromaštvo, nezaposlenost), diskriminacija ili zlostavljanje, kulturološki sukob, stigma i slaba autonomija, između ostalih čimbenika. [17]

Zaklada za mentalno zdravlje (MHF) napominje da se mentalno zdravlje definira prema tome kako pojedinci razmišljaju i osjećaju o sebi i svom životu, te kako utječe na to kako se pojedinac

nosi i upravlja u teškim vremenima. [18] Mentalno zdravlje se smatra utjecajnim na sposobnost pojedinca za funkcioniranje i iskorištavanje prilika koje su mu dostupne te za potpuno sudjelovanje s obitelji, radnim mjestom, zajednicom i vršnjacima. Postoji bliska veza između fizičkog i mentalnog zdravlja, jer oni međusobno utječu direktno i indirektno. Smatra se da mentalno zdravlje utječe na nečije sposobnosti funkcioniranja i maksimalnog iskorištavanja dostupnih prilika te potpunog sudjelovanja unutar obitelji, na radnom mjestu, u zajednici i među vršnjacima. [16] Stoga je moguće sugerirati da je mentalno zdravlje stanje ravnoteže u kojem je pojedinac u miru sam sa sobom, sposoban je učinkovito društveno funkcionirati i sposoban se brinuti o svojim osnovnim potrebama, kao i o potrebama viših funkcija. [16]

2. CILJEVI I HIPOTEZE

Opći cilj ovog istraživanja je istražiti prevenciju vršnjačkog nasilja kao sredstva za poticanje mentalnog zdravlja učenika. Nastavno na opći cilj istraživanja, definirani su i specifični ciljevi istraživanja:

- Identificirati različite oblike nasilja koji se javljaju među učenicima te identificirati sudionike nasilja.
- Identificirati potencijalne razlike u percepciji međuvršnjačkog nasilja među učenicima različitih razreda.
- Istražiti posljedice vršnjačkog nasilja na mentalno zdravlje učenika.

Nastavno na ciljeve istraživanja, za potrebe rada formulirale su se sljedeće hipoteze:

H0: Primjena preventivnih mjera usmjerenih na smanjenje vršnjačkog nasilja među učenicima rezultirat će poboljšanjem njihovog mentalnog zdravlja.

H1: Postoje različiti oblici nasilja koji se javljaju među učenicima, uključujući fizičko, verbalno i emocionalno nasilje te tzv. *cyberbullying*.

H2: Vršnjačko nasilje ima negativne posljedice na mentalno zdravlje učenika, uključujući povećanu razinu stresa, depresiju, anksioznost i smanjenu samopouzdanje.

H3: Postoji statistički značajna razlika u percepciji međuvršnjačkog nasilja među učenicima različitih razreda, pri čemu će stariji učenici imati veću svijest o različitim oblicima nasilja i veću sposobnost identificiranja sudionika nasilja.

3. MATERIJALI I METODE

Za potrebe ovog rada, provedeno je anketno istraživanje nad učenicima srednje pedagoške škole u Austriji. Ciljana skupina ispitanika su učenici, a uzorak ovog istraživanja jest ukupno 107 učenika prvog i trećeg razreda srednje pedagoške škole u austrijskom gradu BAfEP Hartberg. Škola ima ukupno 230 učenika, od čega je 90% učenika u cijeloj školi ženskog spola. Dakle, u istraživanju je sudjelovalo ukupno 107 učenica i učenika, što predstavlja 47% ukupnog broja učenika u toj školi. Uzorak učenika prvog i trećeg razreda odabran je kao predstavnički uzorak koji će pružiti relevantne informacije o prevalenciji vršnjačkog nasilja i njegovoj povezanosti s mentalnim zdravljem među učenicima u toj školi. Istraživanje se provelo korištenjem upitnika koji je administriran u školskom okruženju, koristeći se *google* formom. Ispitanici su dobrovoljno sudjelovali u istraživanju, a njihova anonimnost i povjerljivost podataka bili su zajamčeni. Također, upitnik je posebno kreiran za potrebe planiranog istraživanja te na temelju analize znanstvene i stručne literature, a provela se pilot studija.

Nadalje, za potrebe ovog rada provelo se istraživanje putem anketnog upitnika. Svi podaci prikupljeni tijekom istraživanja obrađeni su i analizirani u skladu s ciljevima istraživanja. Prikupljanje podataka obuhvaćalo je sljedeće korake:

- Prikupljanje podataka putem upitnika: Za potrebe ovog istraživanja koristio se upitnik koji je sastavljen iz dva dijela - Upitnik po Gerlachu¹ i SDQ upitnik (Strengths and Difficulties Questionnaire)². Upitnik po Gerlachu je standardizirani instrument koji se koristi za mjerenje različitih oblika nasilja među učenicima te je preuzet u cijelosti, i sadržan je u pitanjima upitnika od pitanja 15 do pitanja 24. SDQ upitnik je također standardizirani instrument koji se koristi za procjenu snage i poteškoća učenika. Iz ovog upitnika preuzeto je 15 pitanja, odnosno ona koja se odnose na mentalno zdravlje, od pitanja 29 do pitanja 43.
- Dostupnost ispitanika: Ispitanici koji su uključeni u istraživanje su učenici srednje pedagoške škole u Austriji. Kako bi se osigurala reprezentativnost uzorka, istraživanje

---

¹ Upitnik je preuzet sa:

https://www.lehrerbüro.de/fileadmin/user_upload/Landingpages/Facebook/Mobbingfragebogen_fuer_Schueler_Grundstufe_Fragebogen_sonderpaed.pdf?fbclid=IwAR1_nqAKeYoLiWsLd6zdHC01dr7WxT2bDJA1IaHro6Cw1DyQhFd1ZZ33DVU (26.05.2023.).

² Upitnik je preuzet sa: https://dokumen.tips/documents/prilog-br-2-upitnik-snaga-i-teskoca.html?page=1&fbclid=IwAR2IZR2v3Q7Pd4wNRxj2089I26cM_PLCXroa5BSu-bIBtBuE4By-XIltI7k

je obuhvatilo učenike prvog i trećeg razreda. Sudjelovanje uključuje 107 učenika od ukupno 230 učenika u školi. Važno je napomenuti da je većina učenika u ovoj školi ženskog spola (90%).

- Postupak prikupljanja podataka: Upitnici su distribuirani učenicima tijekom određenog vremenskog razdoblja, putem elektroničke pošte. Ispitanici su imali mogućnost ispuniti upitnike samostalno i anonimno. Također, osigurane su jasne upute za ispunjavanje upitnika kako bi se osigurala dosljednost prikupljenih podataka.
- Analiza podataka: Prikupljeni podaci analizirani su kvantitativnim metodama. Statistička analiza uključivat će opisnu statistiku i prikaze kroz grafove, kako bi se ispitala povezanost između vršnjačkog nasilja i mentalnog zdravlja učenika.

Prikupljeni podaci podvrgnuti su kvantitativnoj analizi radi istraživanja povezanosti između vršnjačkog nasilja i mentalnog zdravlja učenika. Kvantitativne metode omogućuju sistematičnu i objektivnu analizu podataka te kvantifikaciju različitih varijabli kako bi se dobili numerički rezultati. Analiza uključuje primjenu opisne statistike koja će omogućiti prikazivanje temeljnih karakteristika podataka. Ove statističke mjere pružaju uvid u raspodjelu odgovora učenika na različite aspekte vršnjačkog nasilja i mentalnog zdravlja. Također, analiza uključuje prikazivanje podataka kroz grafove i dijagrame, poput histograma, krivulja raspodjele ili stupčastih grafikona. Grafički prikazi omogućuju vizualizaciju podataka i olakšavaju razumijevanje uzoraka, trendova i eventualnih povezanosti između varijabli.

Svi sudionici istraživanja bili su detaljno upoznati s ciljevima istraživanja, očekivanim zadacima i procedurama te njihovim pravom da sudjelovanje bude dobrovoljno. Svrha istraživanja, očekivano vrijeme sudjelovanja, očekivane koristi i mogući rizici navedeni su prilikom slanja upitnika sudionicima putem elektroničke pošte. U fazi prikupljanja podataka, osigurala se anonimnost i povjerljivost podataka kako bi se zaštitila privatnost sudionika. Sve informacije prikupljene od sudionika tretirane su s najvećom pažnjom i korištene su isključivo u svrhu istraživanja. Podaci su pohranjeni na sigurnom mjestu, pristupačni samo istraživačkom timu. Rizici i koristi istraživanja pažljivo su razmotreni. Istraživanje prevencije vršnjačkog nasilja u funkciji poticanja mentalnog zdravlja može se smatrati istraživanjem niskog rizika. Potencijalni rizici bili su minimalni i vezani uz moguću nelagodu prilikom ispunjavanja upitnika. S druge strane, koristi su višestruke jer istraživanje ima potencijal pružiti uvid u prevenciju vršnjačkog nasilja i doprinijeti razumijevanju mentalnog zdravlja učenika.

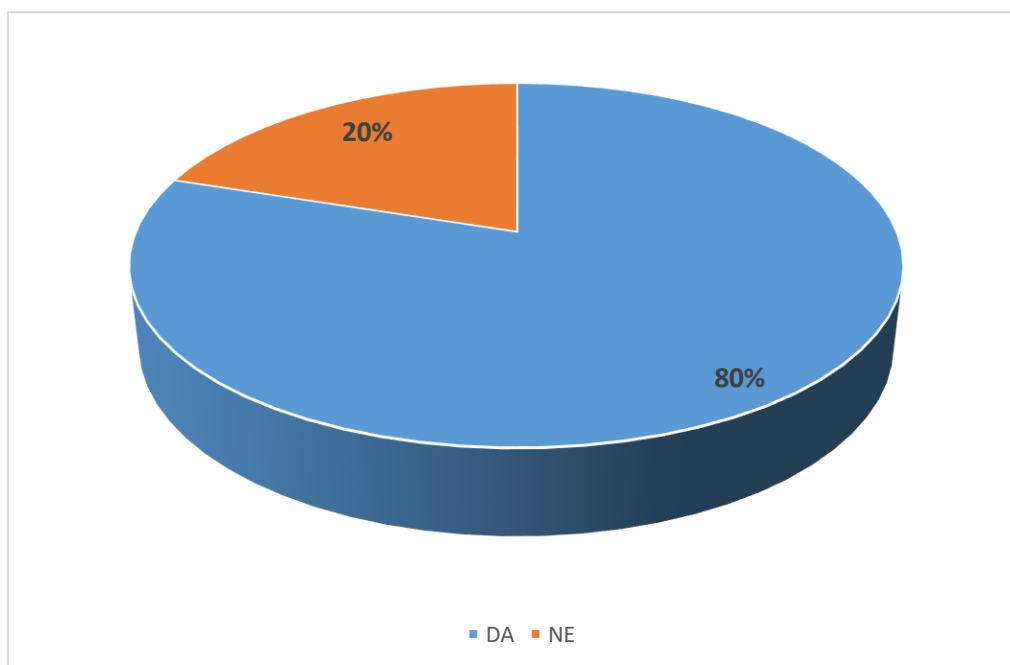
Rezultati istraživanja prezentirani su na način koji ne otkriva identitet pojedinih sudionika kako bi se osigurala njihova anonimnost. Prezentacija rezultata obaviti će se unutar istraživačkog tima, kao i predavačima i mentorima koji sudjeluju u istraživanju. Podaci su pohranjeni u sigurnom obliku i čuvani prema propisanim standardima.

4. REZULTATI

Od 107 ispitanika, 92% je ženskog spola, odnosno 98 učenica, 7% je muškog, odnosno 8 učenika, dok se jedna osoba nije željela izjasniti po pitanju spola (1%). Nadalje, od 107 učenika, 53 ih pohađa prvi razred srednje pedagoške škole, dok ih 54 pohađa treći razred iste škole. Dakle, omjer prvih i trećih razreda je gotovo identičan, gdje ima po 50% predstavnika iz obje skupine. Također, od 107 ispitanika, 41 učenik ima 15 godina, 12 učenika ima 14 godina, dok 54 učenika je u dobi od 17 godina.

U nastavku slijede rezultati skupine pitanje vezanih uz percepciju ispitanika o međuvršnjačkom nasilju. Prvo pitanje glasi: „*Jedna skupina učenika iz tvog razreda te naziva pogrđnim imenima, uznemirava te i govori ti ružne riječi. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*” Rezultati su prikazani na Grafu 1.

Graf 1. Međuvršnjačko verbalno nasilje: Nazivanje pogrđnim imenima, uznemiravanje i upotreba ružnih riječi

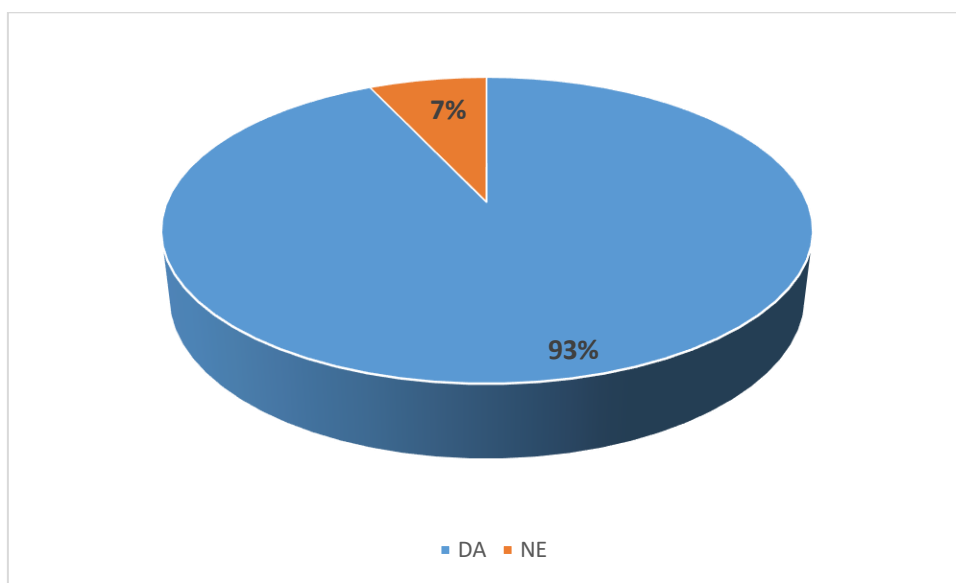

Izvor: Primarno istraživanje

Kako se može vidjeti iz Grafa 1, 80% ispitanika, odnosno njih 86 smatra da je nazivanje pogrdnim imenima, uznemiravanje i upotreba ružnih riječi međuvršnjačko nasilje, dok 20% ili 21 ispitanik ne smatra navedene radnje međuvršnjačkim nasiljem.

U nastavku, na Grafu 2, slijede rezultati, odnosno odgovori na sljedeće pitanje: „*Jedna grupa učenika iz škole uznemirava te od početka školske godine i otima ti tvoje stvari. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“

Graf 2. Uznemiravanje i otimanje stvari kao oblik međuvršnjačkog nasilja

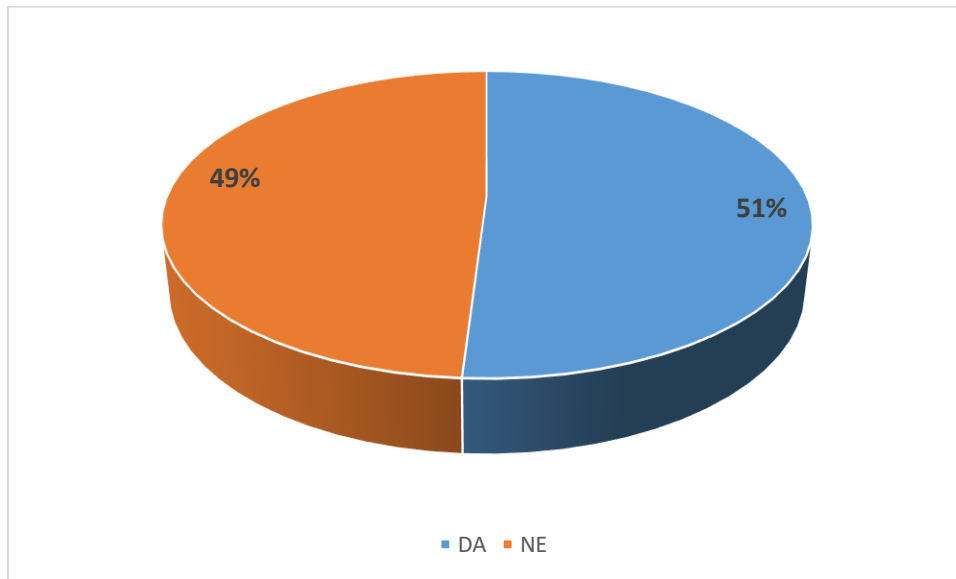

Izvor: Primarno istraživanje

Iz Grafa 2 se može primijetiti da 93% ispitanika, što čini 100 ispitanih srednjoškolaca, smatra da je uznemiravanja i otimanje stvari tijekom cijele školske godine oblik vršnjačkog nasilja, dok 7% ispitanika, odnosno njih 7 ne smatra da je navedeno oblik vršnjačkog nasilja.

Odgovori na sljedeće pitanje: „*Već duže vremena želiš se prestati družiti sa jednom grupom učenika u tvojoj školi. Nakon što im to kažeš, oni te ignoriraju svaki put kad te vide i okreću ti leđa. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“ , prikazani su na Grafu 3.

Graf 3. Ignoriranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja

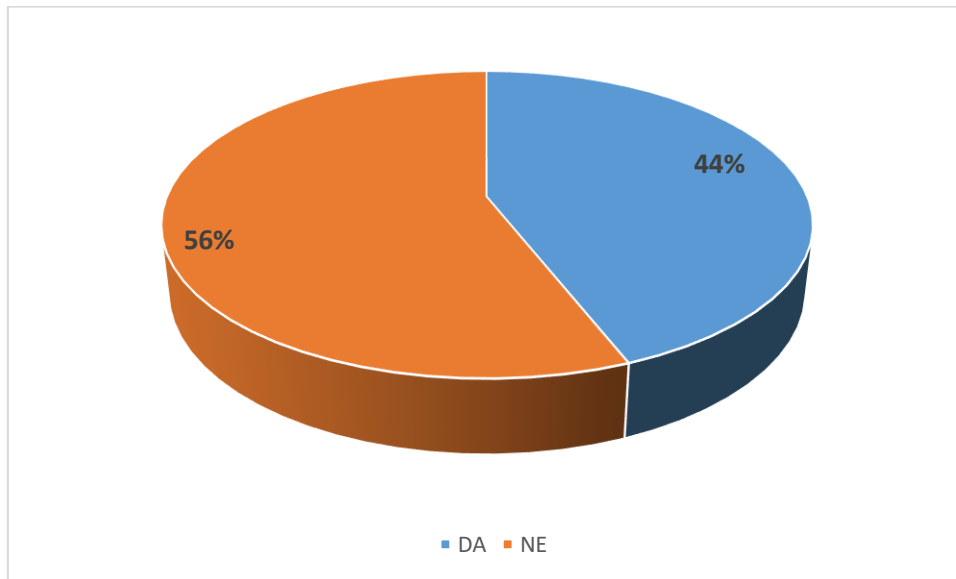

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 3, 51% ispitanika ili njih 55 navedenu situaciju smatra međuvršnjačkim nasiljem, dok 49% ispitanika, odnosno njih 52 opisanu situaciju ne percipira kao međuvršnjačko nasilje. Ovdje je svakako potrebno istaknuti da se navedeno ignoriranje i okretanje leđa dogodilo nakon što je osoba izjavila grupi učenika da se s njima više ne želi družiti. Dakle, potrebno je uzeti u obzir mogućnost da je već u samom početku osoba povrijedila grupu učenika, koja je potom odlučila reagirati ignoriranjem. Navedeno se reflektira i u odgovorima, budući da su ispitanici podijeljeni u odgovorima, u gotovo identičnom postotku.

Odgovori na sljedeće pitanje: „*Ulaziš u razred i čuješ kako jedan/na učenik/ca govori laži o tebi. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“ prikazani su na Grafu 4.

Graf 4. Širenje laži kao oblik međuvršnjačkog nasilja

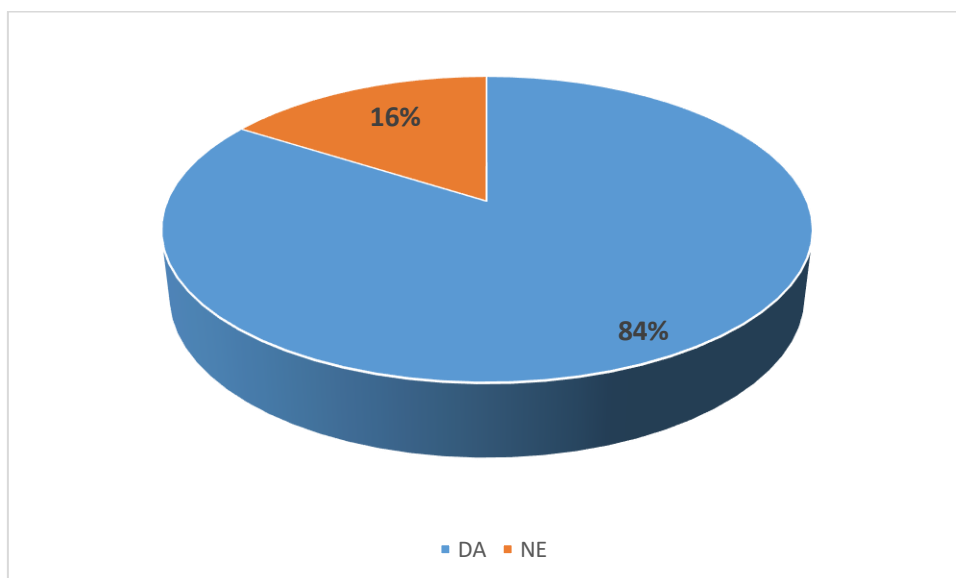

Izvor: Primarno istraživanje

Kad je riječ o širenju laži o vršnjacima, 44% ili 47 ispitanika smatra da navedeno spada pod vršnjačko nasilje, dok njih 56%, odnosno 60 ispitanika smatra da širenje laži o vršnjacima nije oblik vršnjačkog nasilja.

U nastavku slijede odgovori na sljedeće pitanje: „*Jedan učenik te je ovaj tjedan već tri puta gurnuo. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“ a prikazani su na Grafu 5.

Graf 5. Fizičko guranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja

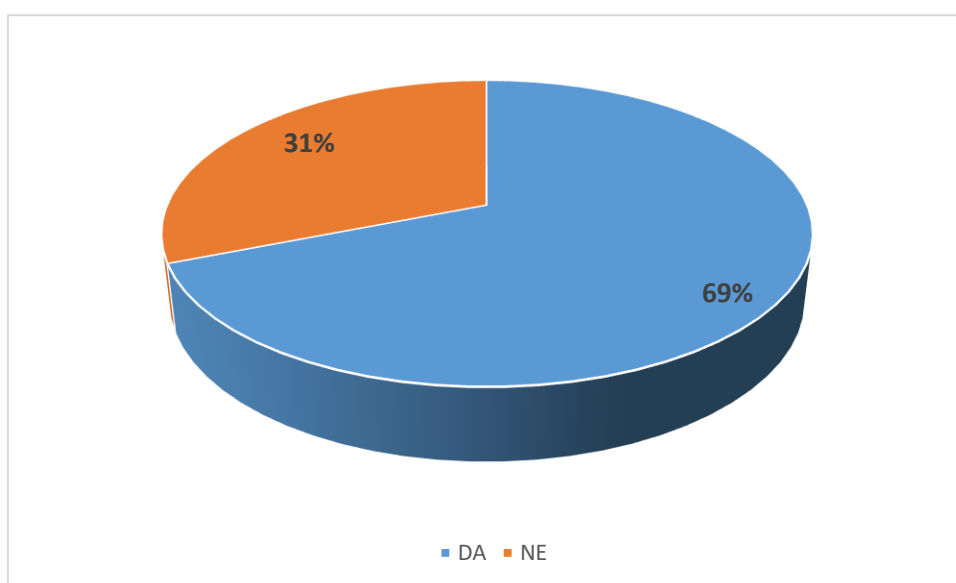

Izvor: Primarno istraživanje

Iz Grafa 5 se može primijetiti da 84% ispitanika, odnosno njih 90, smatra da guranje predstavlja oblik međuvršnjačkog nasilja, dok njih 16% ili 17 ispitanika navedeno ne smatra međuvršnjačkim nasiljem.

Sljedeće pitanje odnosi se na udaranje, a glasi: „*Jedna grupa učenika iz tvog razreda te ismijava i vrijeđa. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“. Rezultati su prikazani na Grafu 6.

Graf 6. Udaranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja

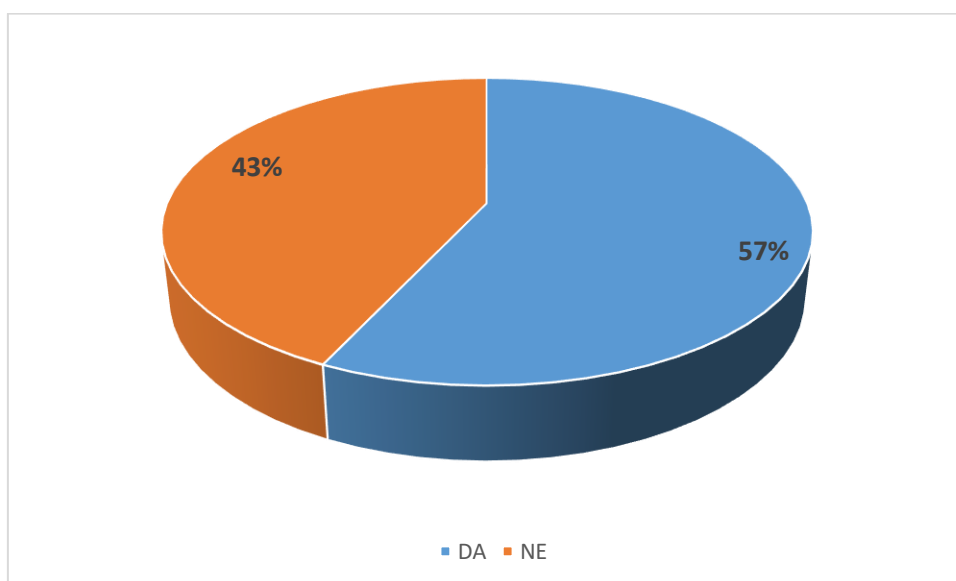

Izvor: Primarno istraživanje

Kao što je prikazano na Grafu 6, može se vidjeti da 69% ispitanika ili njih 74 udaranje smatra oblikom međuvršnjačkog nasilja, dok 31% ispitanika ili njih 33 navedeno ne smatra međuvršnjačkim nasiljem.

Sljedeće pitanje glasi: „*Već neko vrijeme te učenica koja sjedi iza tebe u klupi, redovito vuče za kosu. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?*“, a odgovori su prikazani na sljedećem grafu.

Graf 7. Povlačenje kose kao oblik međuvršnjačkog nasilja

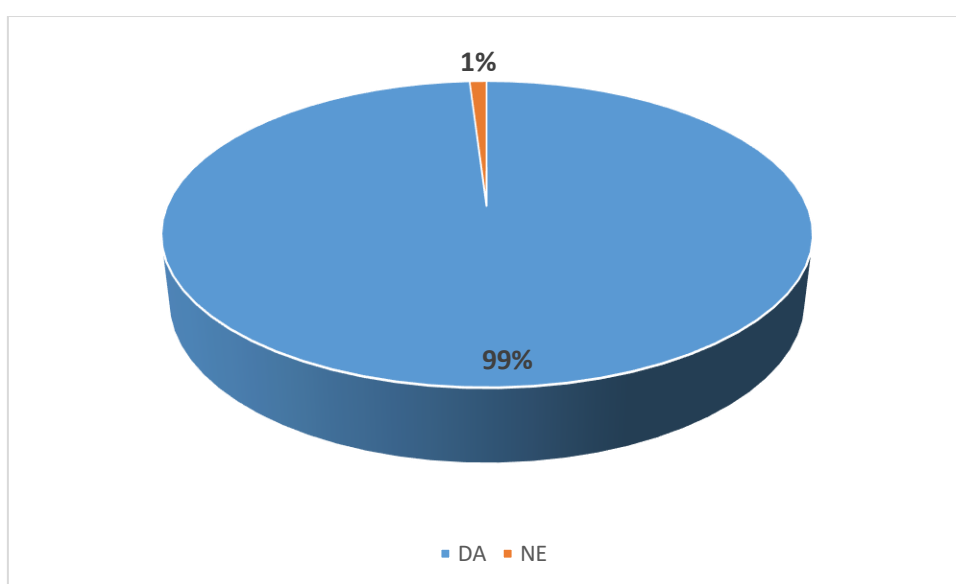

Izvor: Primarno istraživanje

Iz Grafa 7 je vidljivo da 57% ispitanika (61) smatra da redovito povlačenje za kosu predstavlja oblik međuvršnjačkog nasilja, dok njih 43% (46) ne smatra da navedeno spada pod međuvršnjačko nasilje.

Sljedeće pitanje glasi: „Cijeli prošli tjedan te poslije škole čeka jedan mladić i udara te toliko dugo da propustiš autobus. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?“, a odgovori ispitanika prikazani su na Grafu 8 u nastavku.

Graf 8. Udaranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja

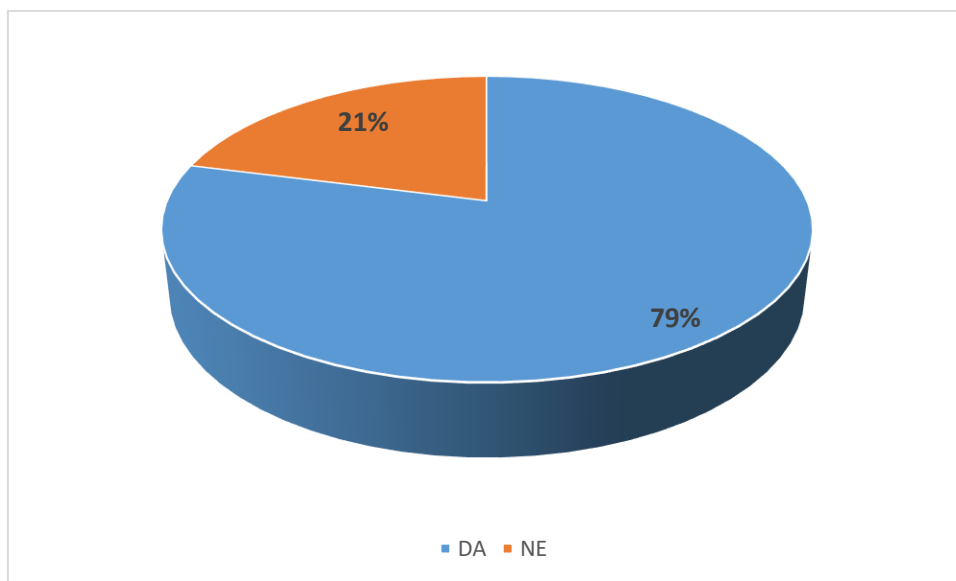
Izvor: Primarno istraživanje

U gotovo 100%-tnoj većini ispitanici smatraju da udaranje predstavlja oblik međuvršnjačkog nasilja. Naime, 99% ispitanika, odnosno njih 106 od 107 ispitanih smatra tako, dok tek 1 ispitanik ne smatra da je udaranje oblik međuvršnjačkog nasilja.

Sljedeće pitanje glasi: „Prošli tjedan ti je jedna grupa učenika u školi prijetila i uzela ti novac. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?“, a odgovori su prikazani na Grafu 9.

Graf 9. Prijetnja i otimanje novca kao oblik međuvršnjačkog nasilja

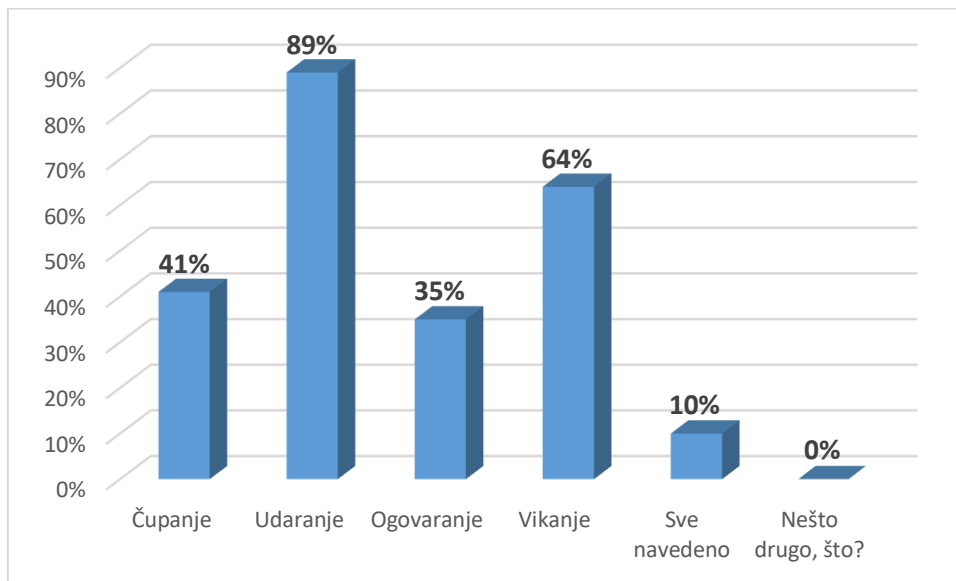
Izvor: Primarno istraživanje

Kako prikazuje Graf 9, 79% ispitanika ili njih 84 smatra da prijetnja i otimanje novca predstavljaju oblik međuvršnjačkog nasilja, dok njih 21% ili 23 ispitanika navedeno ne smatraju međuvršnjačkim nasiljem.

Sljedeći set pitanja predstavlja kategoriju općih pitanja, a odnosi se na mišljenje i stavove ispitanika prema međuvršnjačkom nasilju.

Prvo pitanje glasi: „Što je za tebe nasilje?“, a odgovori su prikazani na Grafu 10.

Graf 10. Ključni oblici nasilja

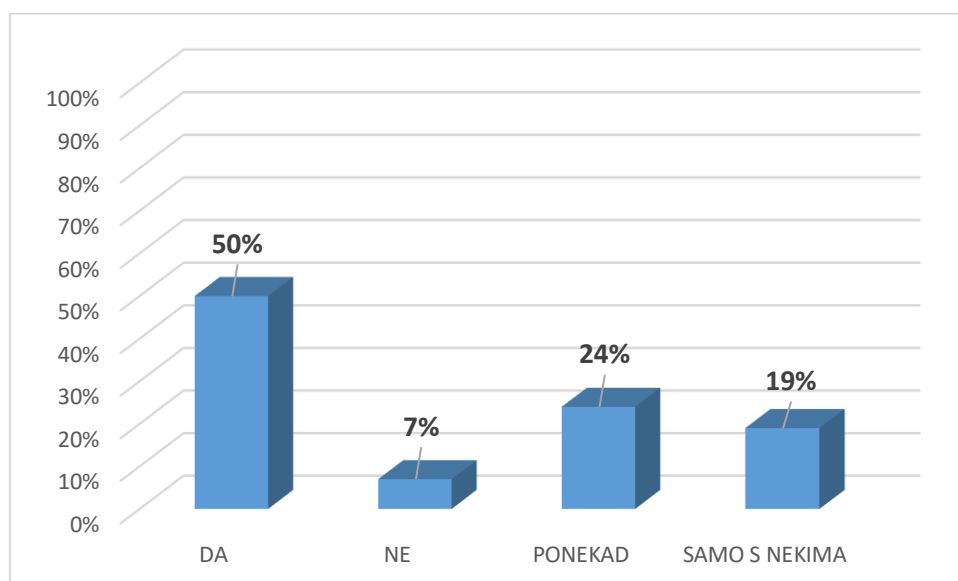

Izvor: Primarno istraživanje

Kako se može primijetiti na Grafu 10, najveći broj ispitanika, njih 89% ili 95 ispitanika smatra udaranje ključnim oblikom nasilja, nakon čega slijedi vikanje, za koje 64% ispitanika, odnosno njih 68 smatra ključnim oblikom nasilja. Nadalje, 41% ispitanika ili njih 44 smatra čupanje jednim od ključnih oblika nasilja, dok je ogovaranje kao ključni oblik nasilja odabralo 35% ispitanika ili njih 37. Da su sve navedene kategorije oblik nasilja smatra 10% ispitanika ili njih 11.

Sljedeći graf prikazuje razinu slaganja među vršnjacima. Tvrdnja glasi: „*S ostalim učenicima u školi se dobro slažem.*“, a odgovori su prikazani na Grafu 11.

Graf 11. Razina slaganja među vršnjacima

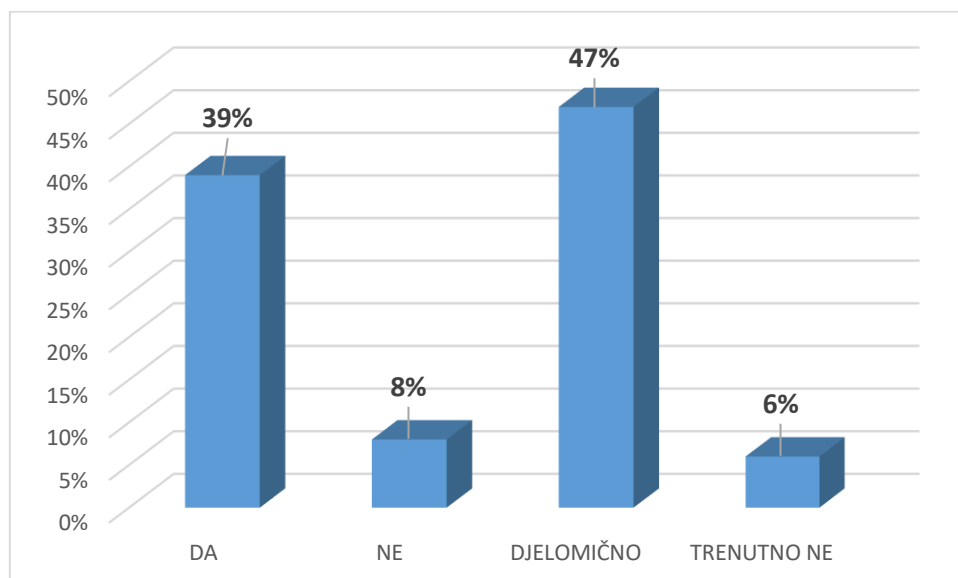

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 11 se može vidjeti da se 50% ispitanika ili njih 53 dobro slaže s ostalim učenicima, dok se njih 7% ili 8 ispitanika ne slaže dobro s ostalim učenicima. Da se ponekad slažu s ostalim učenicima odgovorilo je 24% ispitanika, odnosno njih 26, a 19% ispitanika ili njih 20 se dobro slaže samo s nekim učenicima.

Odgovori na sljedeću tvrdnju: „*Osjećam se zadovoljno u svom razredu.*“, prikazani su na grafu u nastavku.

Graf 12. Osjećaj zadovoljstva u razredu

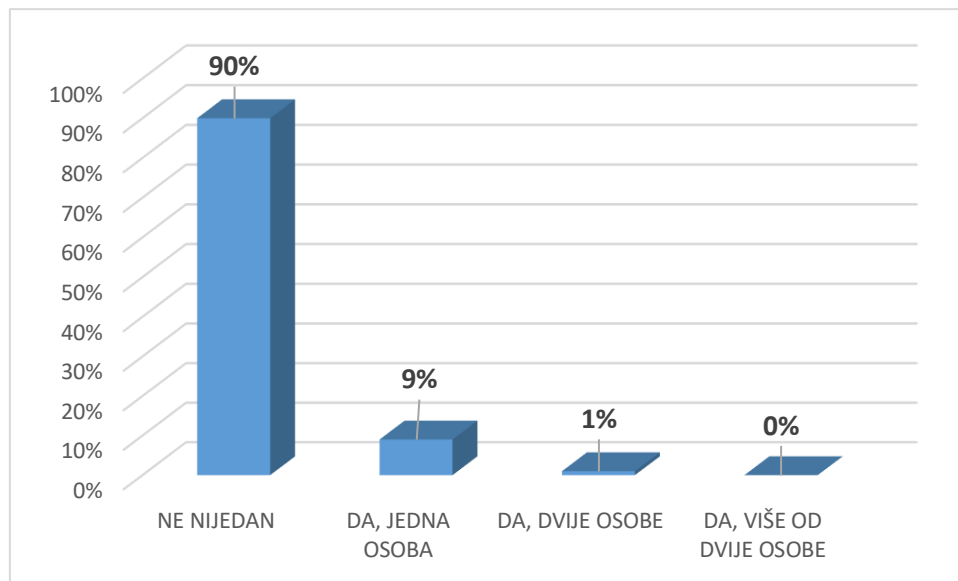

Izvor: Primarno istraživanje

Kao što se može vidjeti na Grafu 12, 39% ispitanika (42) se osjeća zadovoljno u svom razredu, dok se njih 47% (50) osjeća djelomično zadovoljno u svom razredu. Nezadovoljstvo osjeća 8% ispitanika ili njih 9, dok se trenutno nezadovoljno osjeća njih 6% ili 6 ispitanika.

Odgovori na sljedeće pitanje: „*Ima li u tvojoj školi učenika/ca kojih se bojiš?*“, prikazani su na Grafu 13.

Graf 13. Strah prema drugim učenicima u školi

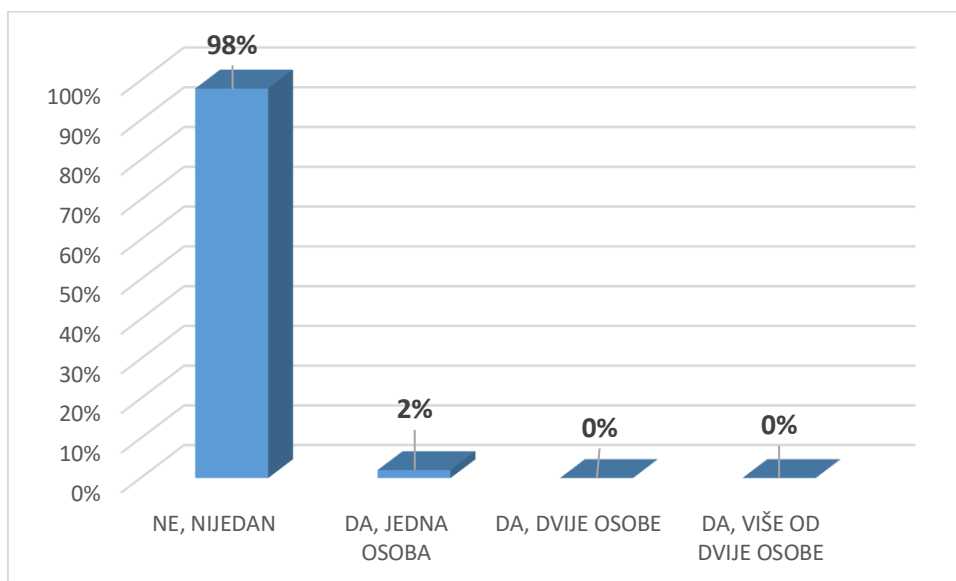

Izvor: Primarno istraživanje

Prema rezultatima prikazanim na grafu, 90% ispitanika ili njih 96 odgovorilo je da u njihovoj školi nema niti jedan učenik/ca koje/g se boji, dok je 9% ispitanika ili njih 10 odgovorilo da se boji jednog učenika/ce u svojoj školi, a 1% , odnosno jedan ispitanik je odgovorio da se boji više od dvije osobe u svojoj školi.

Na pitanje: „*Ima li u tvojoj školi učenika/ca koji se tebe boje?*“, rezultati su prikazani na Grafu 14 u nastavku.

Graf 14. Strah drugih učenika prema ispitaniku

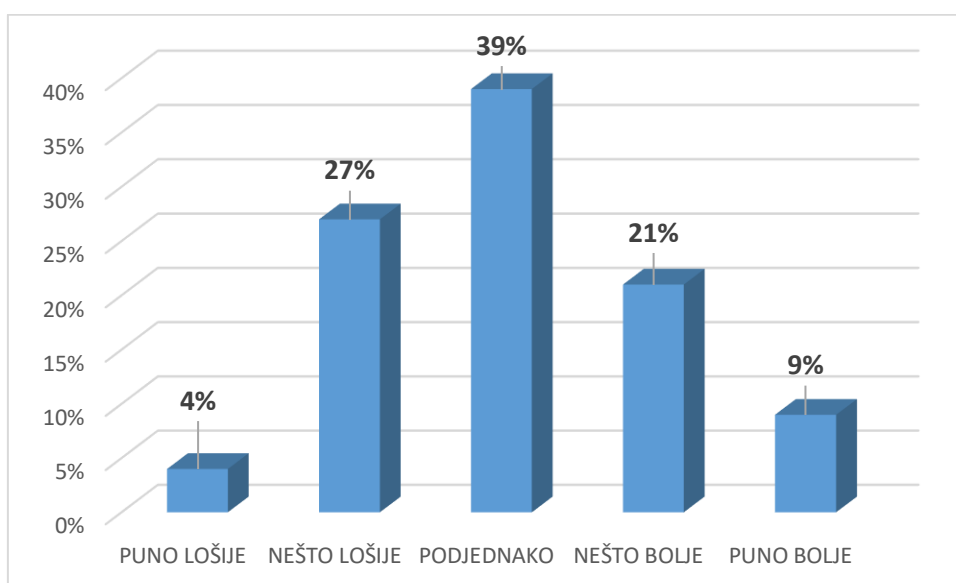

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 14 se može primijetiti da gotovo svi ispitanici, njih 98% (105) smatraju da u školi nema drugih učenika koji se njih boje, dok 2% ispitanika (2) smatra da u školi ima jedna osoba koji ih se boji.

Rezultati odgovora na sljedeće pitanje: „Kako bi opisao/la svoj položaj u odnosu na druge učenike/ce u tvojoj školi?“, prikazani su na Grafu 15.

Graf 15. Položaj u odnosu na druge učenike

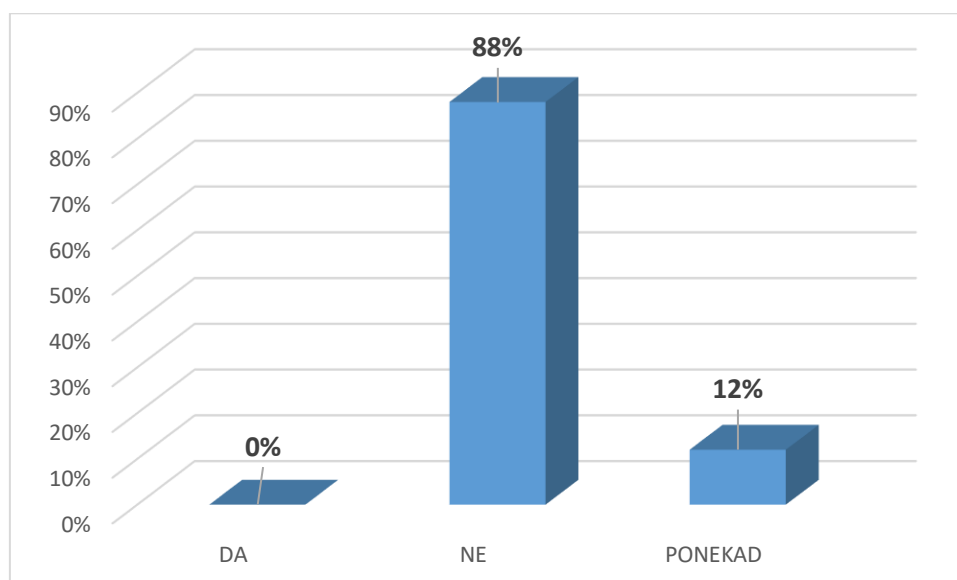

Izvor: Primarno istraživanje

Kao što je prikazano na Grafu 15, može se vidjeti da 39% ispitanika (42) smatra da je njihov položaj u odnosu na druge učenike podjednak. Nadalje, 27% ispitanika (29) smatra da je njihov položaj u odnosu na druge učenike nešto lošiji, dok 21% ispitanika (22) smatra da je njihov položaj u odnosu na druge učenike nešto bolji. Da je njihov položaj bolji i odnosu na druge učenike u školi smatra 9% ispitanika (10), dok 4% (4) smatra da je njihov položaj u odnosu na druge učenike puno lošiji.

Odgovori na sljedeću tvrdnju: „*Drugi učenici me često vrijeđaju.*“, prikazani su na grafu u nastavku.

Graf 16. Vrijeđanje od strane drugih učenika

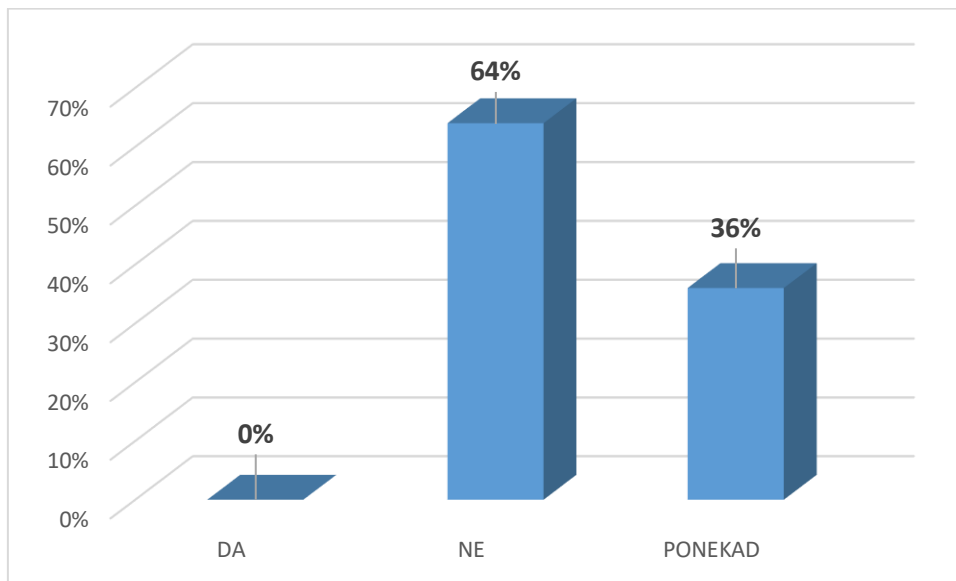

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 16 se može vidjeti da 88% ispitanika (94) ne doživljava vrijeđanje od drugih učenika, dok njih 12% (13) ponekad doživljava vrijeđanje od strane drugih učenika.

U nastavku slijedi graf koji prikazuje odgovore na tvrdnju: „*Drugi učenici mi često uzimaju/otimaju moje stvari*“.

Graf 17. Učestalost otimanja stvari

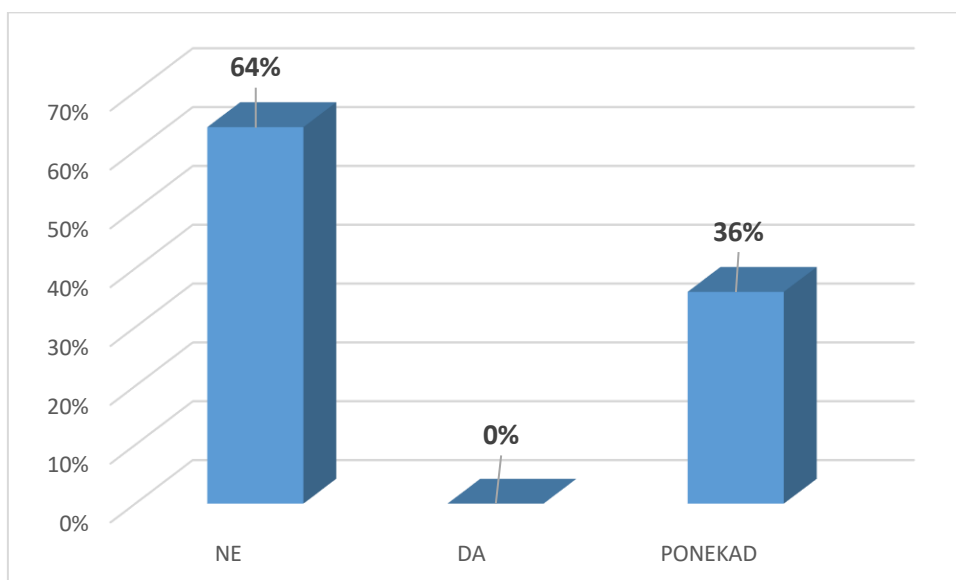

Izvor: Primarno istraživanje

Da im ponekad drugi učenici otimaju stvari izjasnilo se 36% ispitanika, odnosno njih 38, dok je 64% ispitanika ili njih 69 izjavilo da im drugi učenici ne otimaju stvari.

Slijedi izjava: „*Drugi učenici govore ružno o meni*“, a odgovori su prikazani na Grafu 18.

Graf 18. Ružan govor o učeniku/ci

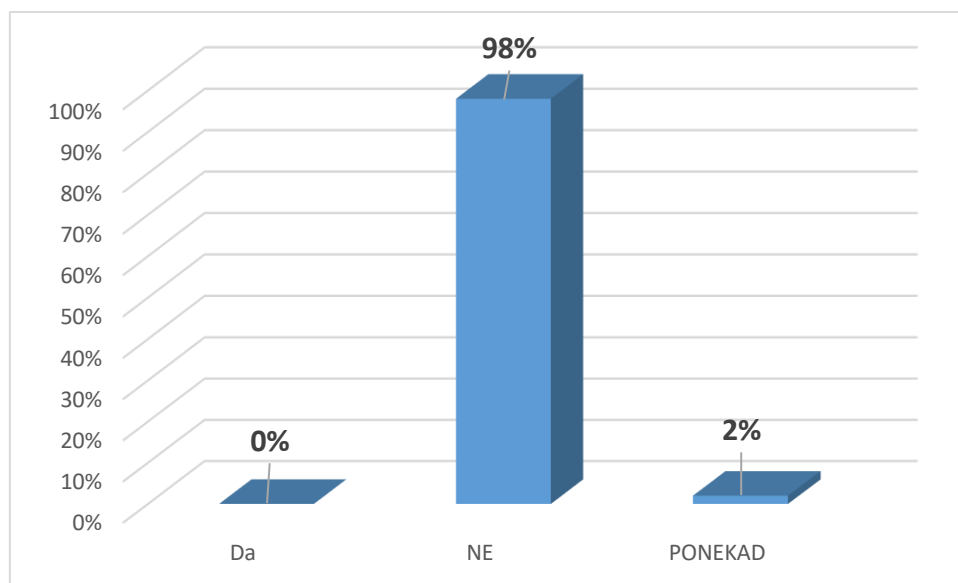

Izvor: Primarno istraživanje

Da ponekad drugi učenici ružno govore o njima smatra 36% ispitanika, odnosno njih 38, dok 64% ispitanika smatra da o njima drugi učenici ne govore ružno nikad.

Nadalje, u sljedećem grafu su prikazani odgovori na tvrdnju: „*U mojoj školi me drugi učenici guraju, udaraju i slično.*“.

Graf 19. Guranje i udaranje učenik/ca

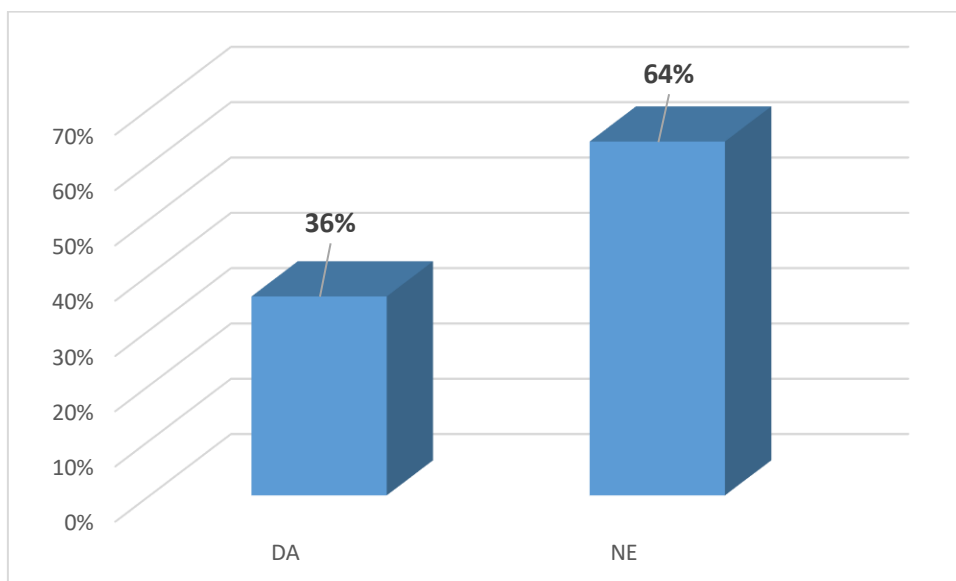
Izvor: Primarno istraživanje

Na gore navedenu tvrdnju „*U mojoj školi me drugi učenici guraju, udaraju i slično.*“, 98% ispitanika (105) odgovorilo je da to nije slučaj, dakle, da ga drugi učenici ne guraju niti udaraju ili slične radnje, dok je 2% učenika odgovorilo da se to ponekad događa.

Odgovori na tvrdnju: „*U mom razredu se mora nešto promijeniti da bih se ja osjećao/la bolje.*“, prikazani su na sljedećem grafu.

Graf 20. Nužnost promjene unutar razreda kako bi se učenici osjećali bolje

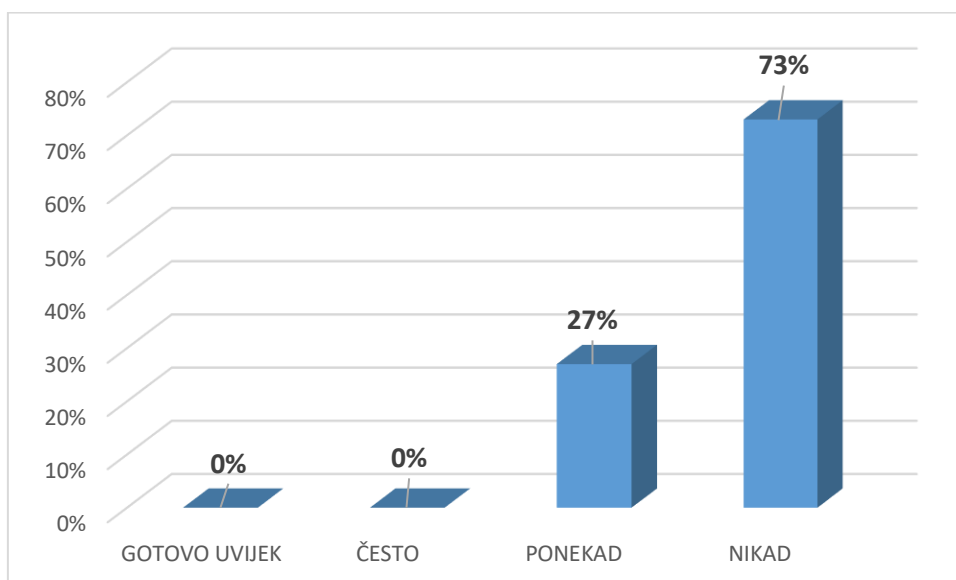

Izvor: Primarno istraživanje

Da se u razredu mora nešto promijeniti da bi se učenik/ca osjećali bolje smatra 36% ispitanika ili njih 38, dok 64% (68) ispitanika smatra da se ništa nije potrebno mijenjati u razredu.

Na Grafu 22 prikazani su odgovori na pitanje: „Postoji li međuvršnjačko nasilje u tvojoj školi?“

Graf 21. Prisutnost međuvršnjačkog nasilja u školi

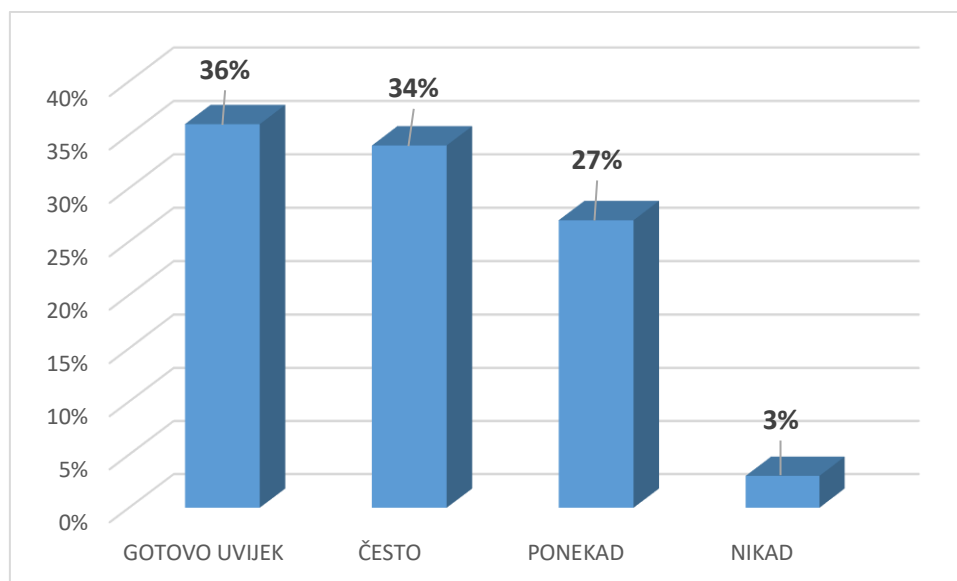

Izvor: Primarno istraživanje

Čak 73% ispitanika (78) smatra da u njihovoj školi ne postoji međuvršnjačko nasilje, dok njih 27% (29) smatra da u školi ponekad postoji međuvršnjačko nasilje.

Sljedeći graf prikazuje odgovore na pitanje: „Koliko često ostali učenici pokušavaju zaustaviti nasilje nad nekim učenicom?“

Graf 22. Sudjelovanje učenika u prevenciji nasilja nad drugim učenicima

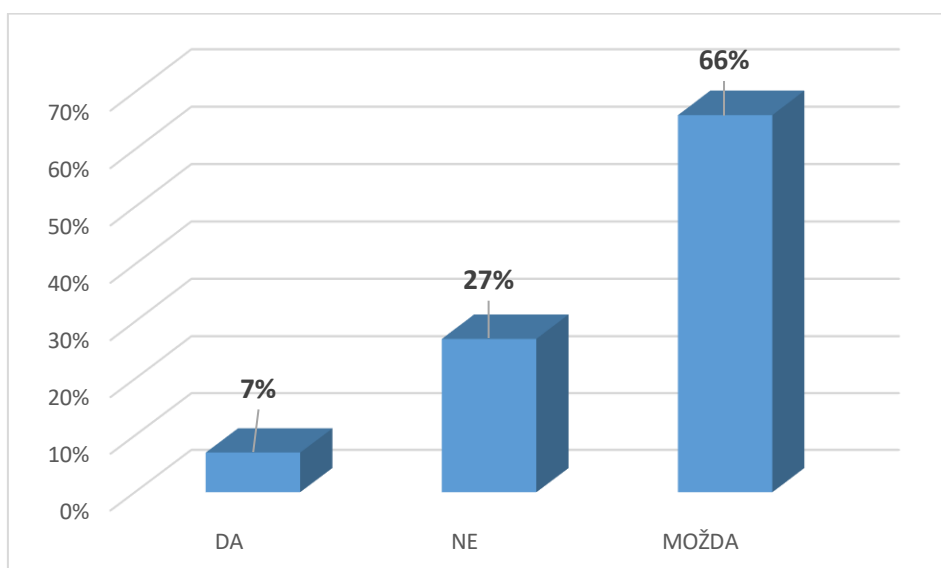

Izvor: Primarno istraživanje

Kao što se može vidjeti na Grafu 22, 36% ispitanika (39) smatra da drugi učenici gotovo uvijek sudjeluju u zaustavljanju nasilja nad nekim učenicima, njih 34% (36) smatra da drugi učenici često sudjeluju u zaustavljanju nasilja nad drugim učenicima, njih 27% (29) smatra da drugi učenici ponekad sudjeluju u zaustavljanju nasilja nad drugima, a 3% (3) smatra da drugi učenici nikad ne sudjeluju u zaustavljanju nasilja nad drugim učenicima.

U nastavku slijedi graf koji prikazuje odgovore na pitanje: „Jesu li žrtve međuvršnjačkog nasilja same krive za to?“

Graf 23. Krivnja za međuvršnjačko nasilje

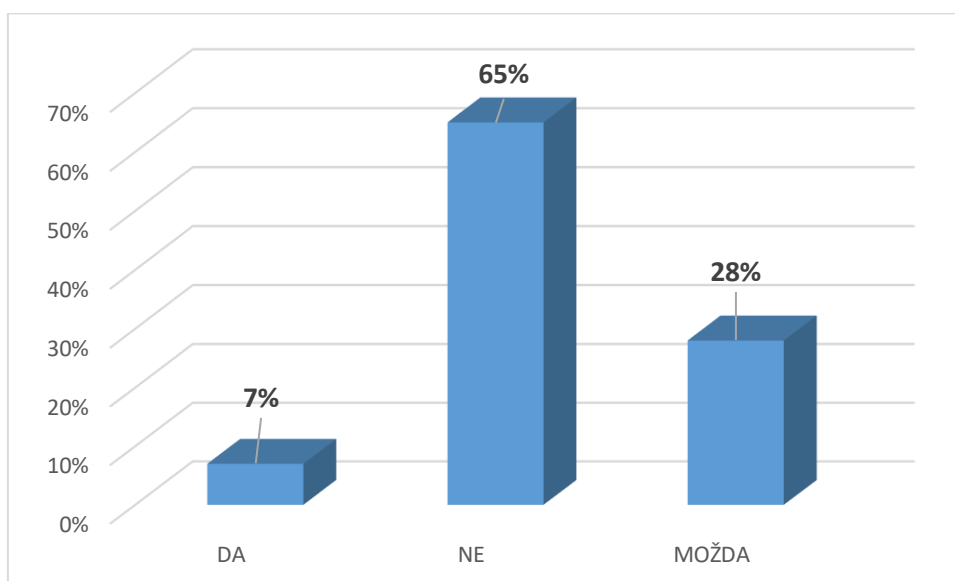

Izvor: Primarno istraživanje

Na pitanje „*Jesu li žrtve međuvršnjačkog nasilja same krive za to?*“, čak je 66% ispitanika (71) odgovorilo da možda jesu. Nadalje, 27% ispitanika (29) smatra da žrtve međuvršnjačkog nasilja nisu same krive za to, dok njih 7% (7) smatra da jesu.

Odgovori na pitanje: „*Smatraš li da nasilje može prestati samo od sebe?*“, prikazani su na Grafu 24.

Graf 24. Prestanak nasilja samo od sebe

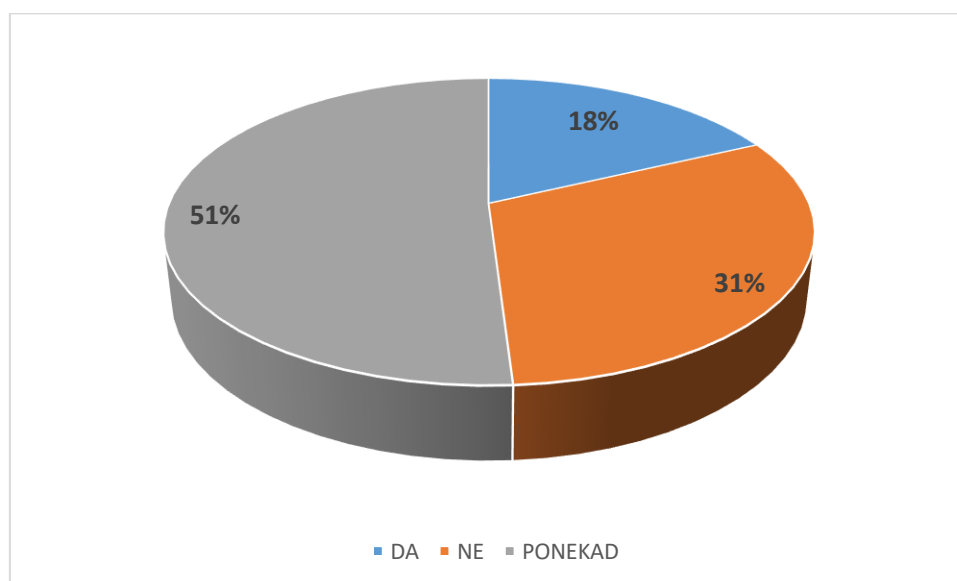

Izvor: Primarno istraživanje

Da nasilje može prestati samo od sebe smatra 7% ispitanika (7), dok njih 65% (70) ne smatra da nasilje može prestati samo do sebe, a 28% ispitanika (30) smatra da nasilje možda može prestati samo od sebe.

Posljednji set pitanja odnosi se na mentalno i tjelesno zdravlje. Set pitanje odnosi se na prethodni šestomjesečni period. Prva tvrdnja glasi: „*U posljednjih šest mjeseci sam nemiran/na, ne mogu dugo ostati miran/na*“. Odgovori su prikazani na Grafu 25.

Graf 25. Osjećaj nemira

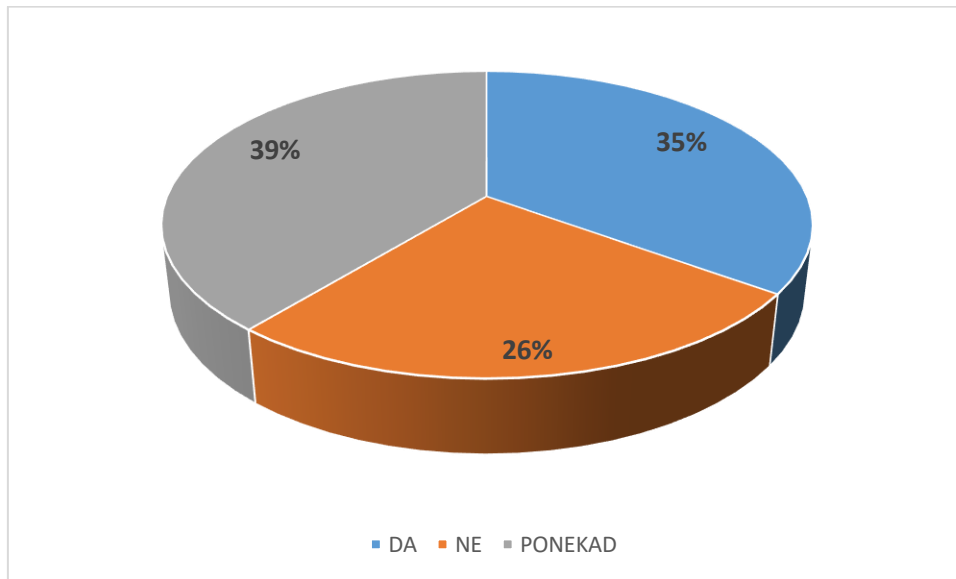

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 25 se može primijetiti da se u posljednjih šest mjeseci 51% ispitanika (55) ponekad osjeća nemirno, odnosno ne može dugo ostati mirno. Nadalje, 18% ispitanika (19) se često osjeća nemirno, dok njih 31% (33) se ne osjeća nemirno u posljednjih šest mjeseci.

U nastavku slijedi graf s prikazom rezultata na tvrdnju: „*U posljednjih šest mjeseci, stalno sam nemiran/na i vrpoljim se.*“

Graf 26. Osjećaj nemira i učestalo vrpoljenje

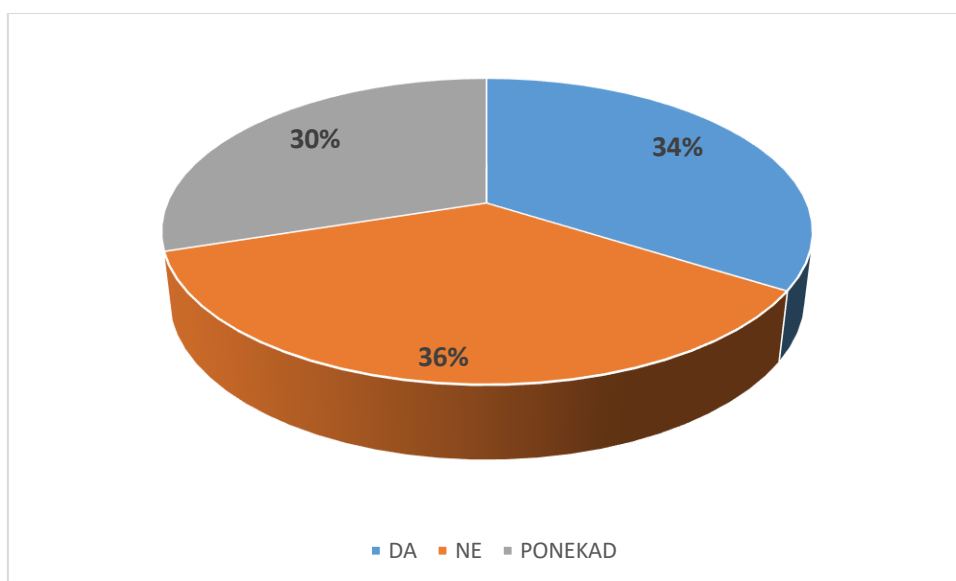

Izvor: Primarno istraživanje

U posljednjih šest mjeseci, 35% ispitanika (37) stalno osjeća nemir i vrpolji se, dok njih 39% (42) ponekad osjeća nemir i vrpolji se. S druge strane, 26% ispitanika (28) ne osjeća nemir niti se vrpolji u posljednjih šest mjeseci.

Slijedi tvrdnja oko gubitka pažnje i koncentracije, a glasi: „*U posljednjih šest mjeseci, lako izgubim pažnju, teško se koncentriram.*” Odgovori su prikazani na Grafu 27.

Graf 27. Gubitak pažnje i koncentracije

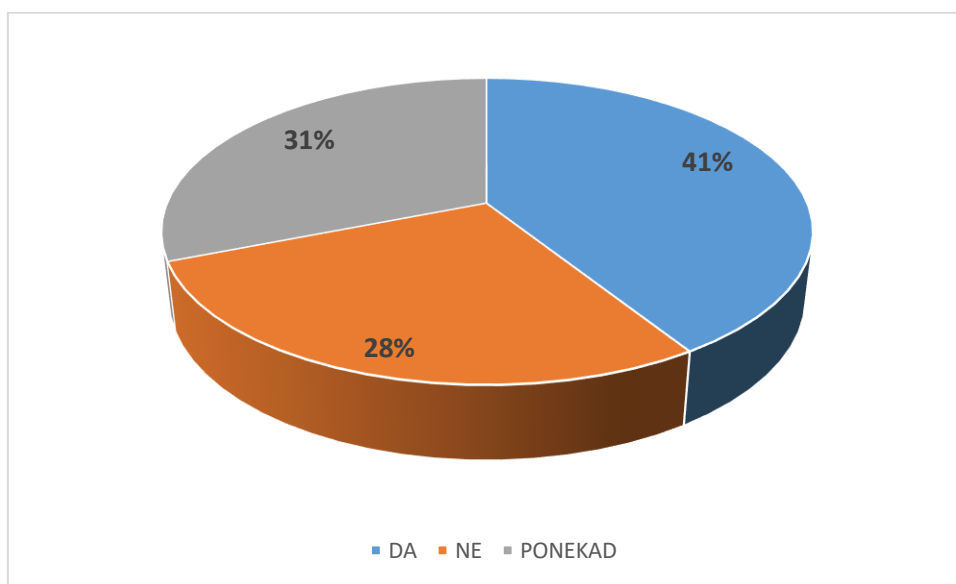

Izvor: Primarno istraživanje

Kao što se može primijetiti, 34% ispitanika (36) u posljednjih šest mjeseci lako gubi pažnju i teško se koncentrira. Nadalje, 30% ispitanika (32) ponekad gubi pažnju i teško se koncentrira, dok njih 36% (39) ne smatra da u posljednjih šest mjeseci lako gubi pažnju i da se teško koncentrira.

U nastavku slijedi graf s prikazom rezultata na tvrdnju: „Razmislim prije nego nešto učinim.“

Graf 28. Razmišljanje prije činjenja

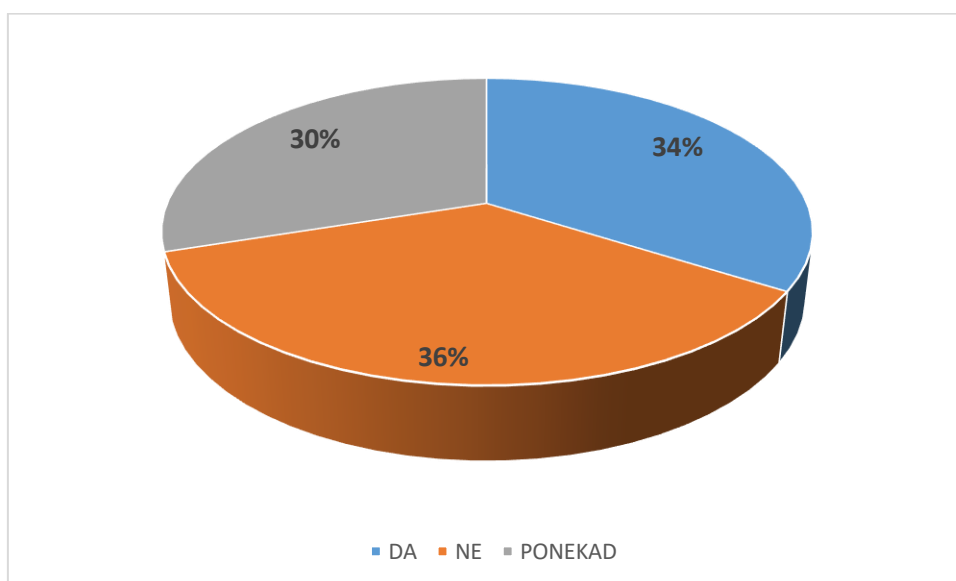

Izvor: Primarno istraživanje

Na Grafu 28 se može primijetiti da 41% ispitanika (44) razmisli prije nego što učini neku radnju, dok njih 28% (30) ne razmisli prije činjenja. Da ponekad razmisli prije činjenja smatra 31% ispitanika (33).

Odgovori na tvrdnju: “Ono što započnem, završim do kraja“, prikazani su na sljedećem grafu.

Graf 29. Završavanje započete radnje

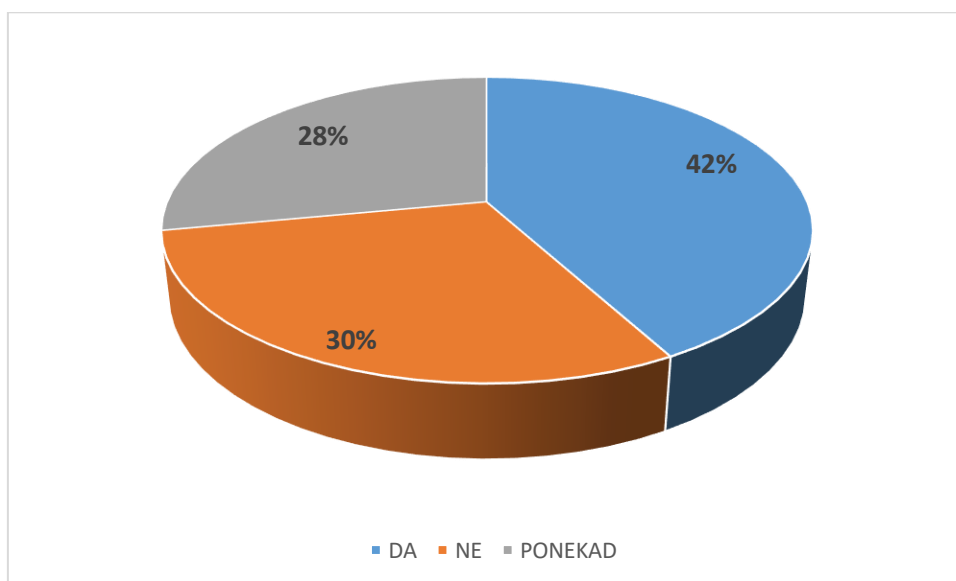

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 29 može se vidjeti da 34% ispitanika (36) radnju koju započne ujedno i završi, dok njih 30% (32) to ponekad čini. Konačno, 36% ispitanika (39) započetu radnju ne završi.

Nadalje, rezultati za tvrdnju: "*Često imam glavobolje, bolove u trbuhu ili mučninu*", prikazani su na sljedećem grafu.

Graf 30. Učestalost glavobolja, bolova u trbuhu i mučnina

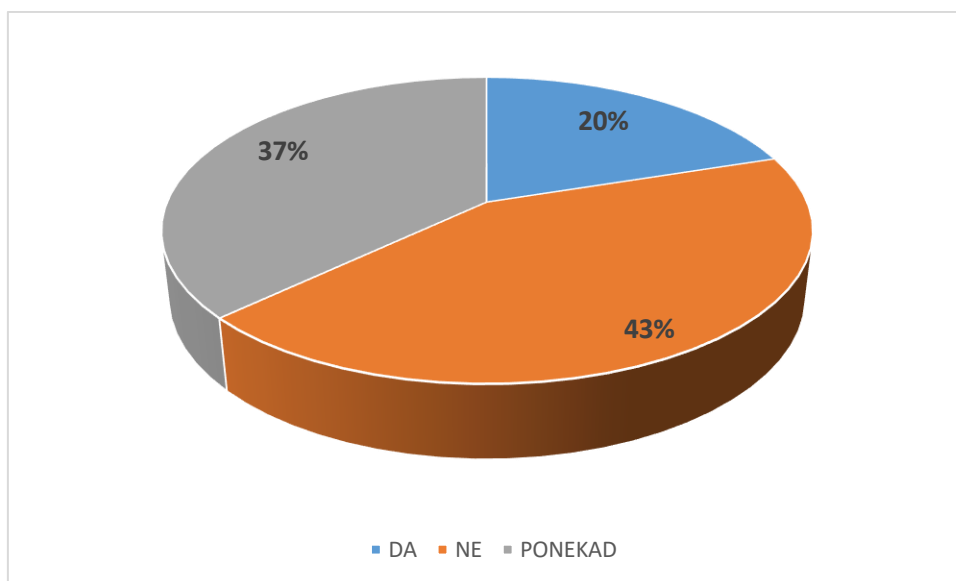

Izvor: Primarno istraživanje

Na Grafu 30 se može primijetiti da čak 42% ispitanika (45) ima učestale glavobolje, bolove u trbuhu i mučnine. Nadalje, 28% ispitanika (30) ponekad ima nabrojane simptome, dok njih 28% (32) nema česte glavobolje, bolove u trbuhu i mučnine.

Sljedeća tvrdnja glasi: „*Imam puno briga.*“, a odgovori su prikazani na sljedećem grafu.

Graf 31. Učestalost briga

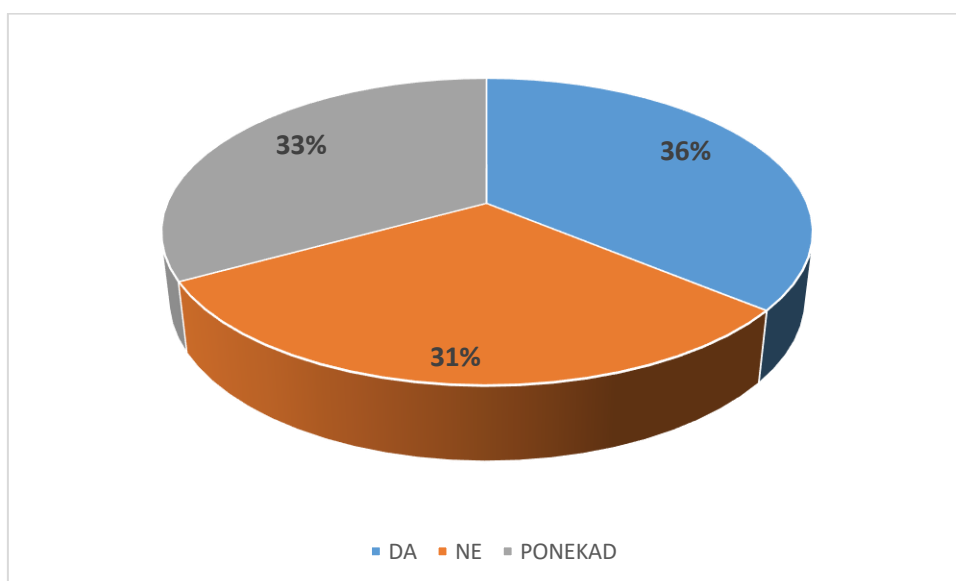
Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 31, 20% ispitanika (21) smatra da ima puno briga, dok njih 37% (39) smatra da ponekad ima puno briga. Nadalje, 43% ispitanika (46) smatra da nema puno briga.

Rezultati sljedeće tvrdnje: „*Često sam nesretan/na, potišten/a i/ili plačljiv/a.*“, prikazani su na Grafu 32.

Graf 32. Učestao osjećaj nezadovoljstva, potištenosti i plačljivosti

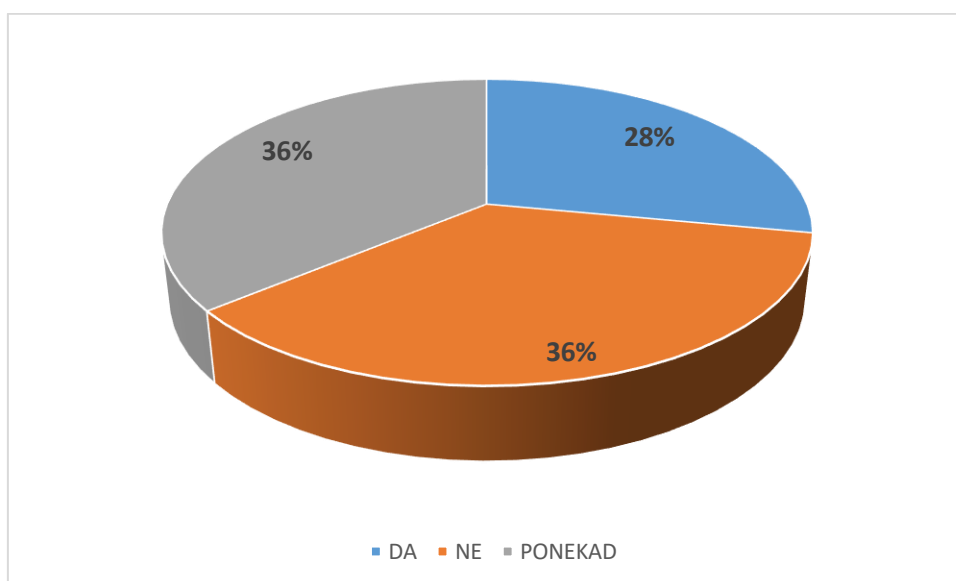

Izvor: Primarno istraživanje

Da se učestalo osjeća nesretno, potišteno i plačljivo smatra 36% ispitanika (39), dok se njih 33% (35) ponekad tako osjeća. S druge strane, 31% ispitanika (33) se ne osjeća nesretno, potišteno niti plačljivo.

U nastavku slijedi prikaz rezultata na tvrdnju: „*Nervozan/na sam u novim situacijama.*“

Graf 33. Osjećaj nervoze u novim situacijama

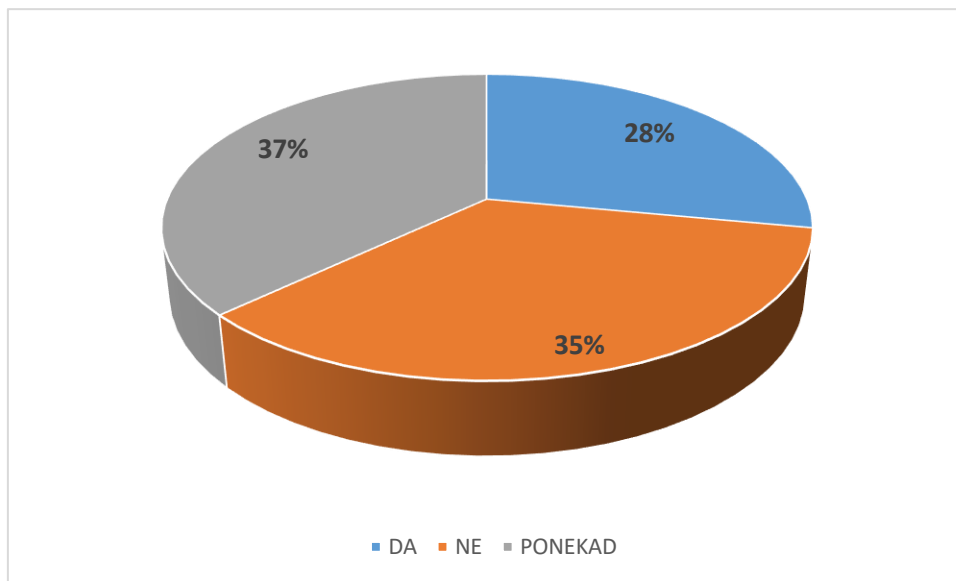

Izvor: Primarno istraživanje

Prema rezultatima prikazanim na Grafu 33, 28% ispitanika (30) osjeća nervozu u novim situacijama, 36% ispitanika (39) ponekad osjeća nervozu u novim situacijama, dok 36% ispitanika (38) ne osjeća nervozu u novim situacijama.

Nadalje, na tvrdnju: „*Imam puno strahova, lako se uplašim.*“, ispitanici su odgovorili na način prikazan na Grafu 34.

Graf 34. Učestalost strahova

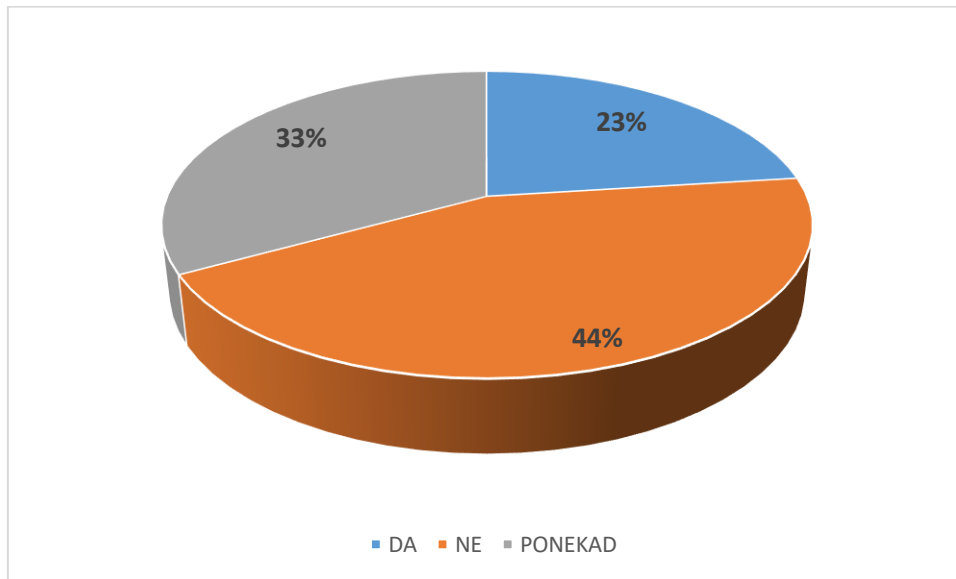

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 34 se može primijetiti da 28% ispitanika (30) ima puno strahova i lako se uplaši, dok je kod 37% ispitanika (40) to slučaj ponekad. Nadalje, 35% ispitanika (37) nema puno strahova niti se lako uplaši.

Slijede rezultati tvrdnje: „*Često se razljutim i gubim kontrolu*“, koji su prikazani na Grafu 35.

Graf 35. Učestalost ljutnje i gubitka kontrole

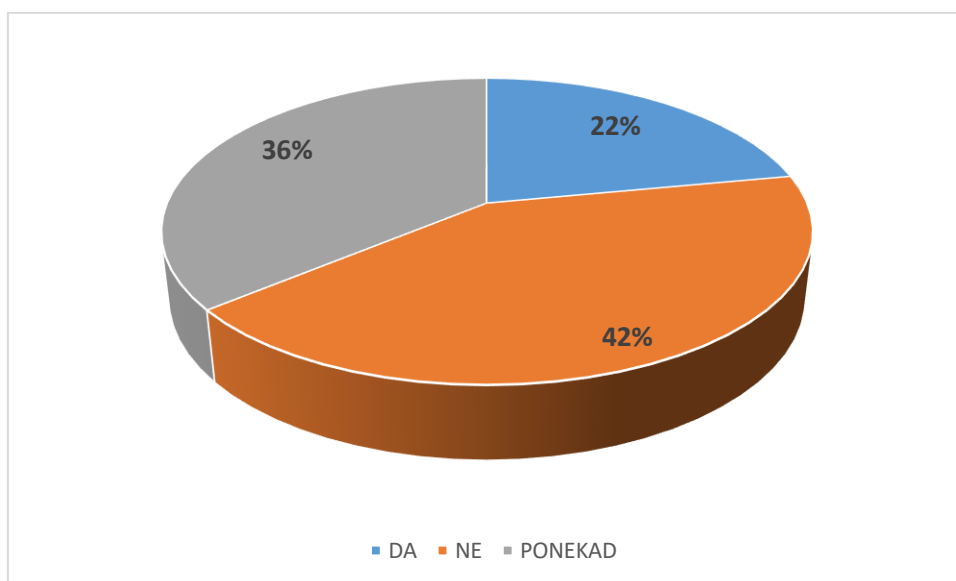

Izvor: Primarno istraživanje

Da se često razljute i gube kontrolu odgovorilo je 23% ispitanika (25), dok je kod njih 33% (35) to ponekad slučaj. S druge strane, 44% ispitanika (47) je odgovorilo da se ne razljute često niti gube kontrolu.

Nadalje, kad je riječ o tvrdnji: „Obično radim ono što mi se kaže“, ispitanici su odgovorili na način prikazan na Grafu 36.

Graf 36. Suradljivost i poslušnost

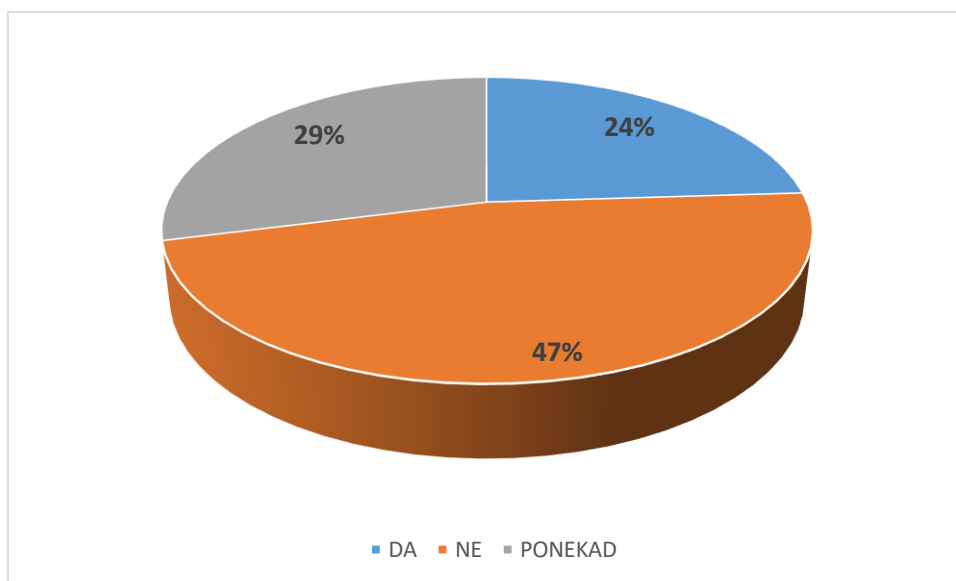

Izvor: Primarno istraživanje

Da obično rade ono što im se kaže potvrdilo je 22% ispitanika (24), dok njih 36% (38) ponekad radi ono što im se kaže. Nasuprot tome, 42% ispitanika (45) na navedenu tvrdnju je odgovorilo negativno.

U nastavku slijedi prikaz rezultata za tvrdnju: *“Čini mi se da često vršim pritisak na druge osobe”*.

Graf 37. Vršenje pritiska na druge osobe

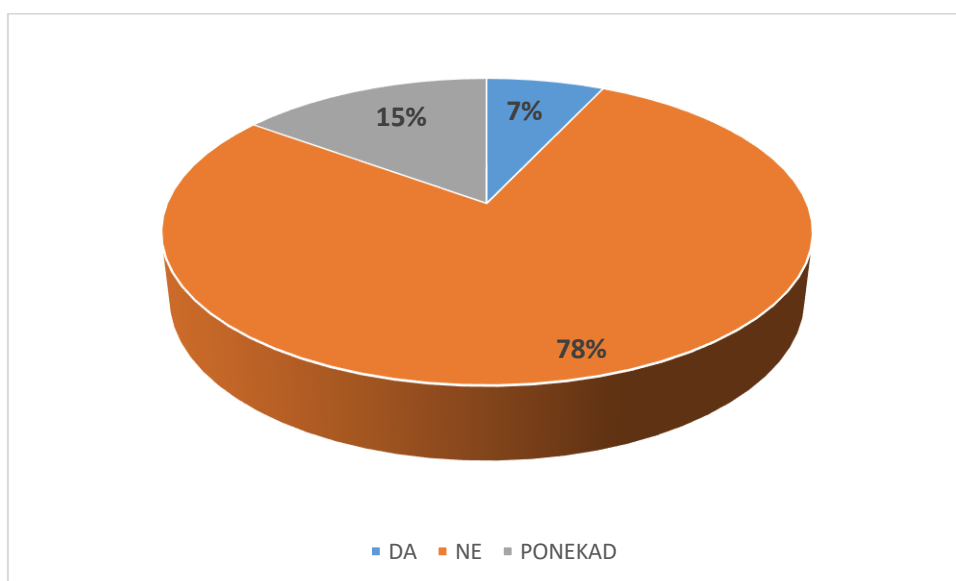

Izvor: Primarno istraživanje

Prema Grafu 37 se može vidjeti da najveći broj ispitanika, njih 47% (50) ne smatra da često vrši pritisak na druge osobe. S druge strane, 24% ispitanika smatra da s njima to jest slučaj, dakle, da često vrše pritisak na druge osobe, dok njih 29% (31) smatraju da ponekad vrše pritisak na druge osobe.

Sljedeća tvrdnja glasi: *„Često me optužuju da lažem ili varam“*, a rezultati su prikazani na Grafu 38.

Graf 38. Učestalost optužbi o laganju i varanju

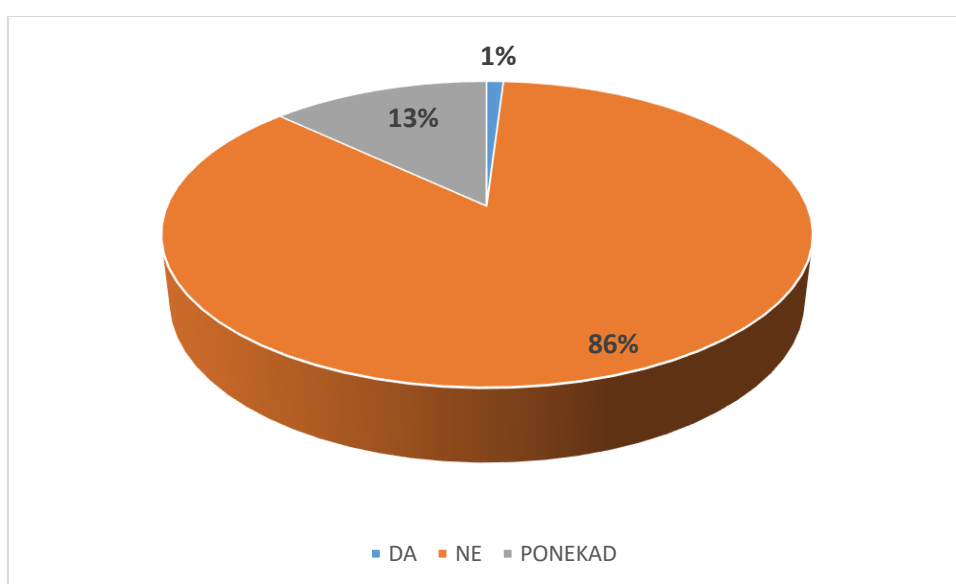

Izvor: Primarno istraživanje

Kad je riječ o učestalosti optužbi o laganju i varanju, 78% ispitanika (84) se izjasnilo da ih ne optužuju često za navedene radnje. S druge strane, 7% ispitanika (7) se izjasnilo da ih često optužuju da lažu i varaju, dok se njih 15% (16) izjasnilo da ih ponekad optužuju da lažu i varaju.

Nadalje, rezultati tvrdnje: „Uzimam stvari koje nisu moje, iz škole, kuće ili od drugdje“, prikazani su na sljedećem grafu.

Graf 39. Učestalost otuđivanja stvari

Izvor: Primarno istraživanje

Da uzimaju stvari koje nisu njihove, bilo iz škole, kuće ili s drugih mjesta, izjasnilo se 1% ispitanika, dakle jedna osoba. Da to čini ponekad izjasnilo se 13% ispitanika (14). Većina ispitanika, njih 86% (92) izjasnilo se da ne uzimaju stvari koje nisu njihove, iz škole, kuće ili drugih mjesta.

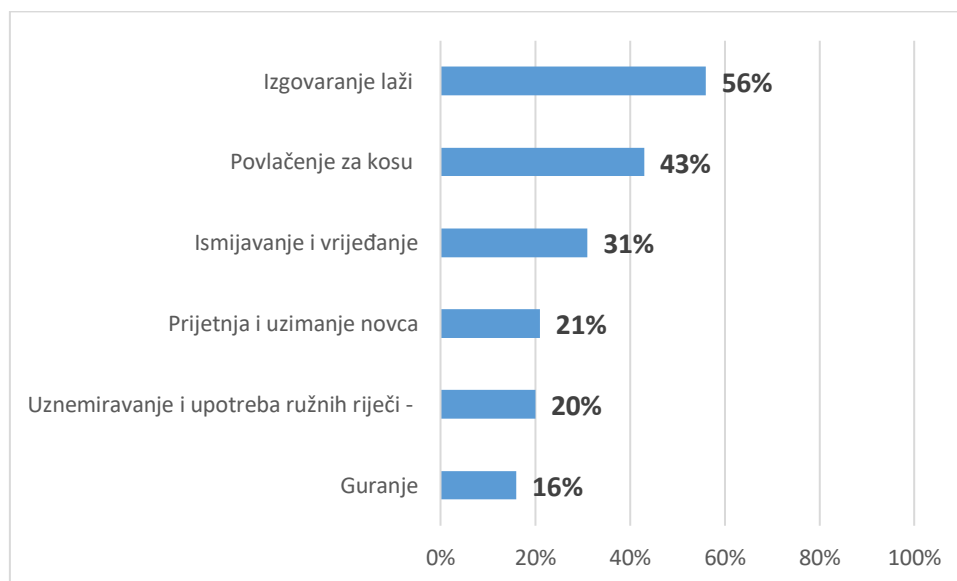
Posljednje pitanje zahvaćeno anketni upitnikom tražilo je od ispitanika da, ukoliko smatraju da nešto nije obuhvaćeno u upitniku, a njima je važno da istaknu ili poruče u vezi problema nasilja među vršnjacima, da to učine na način da napišu o formi slobodnog odgovora. Međutim, nitko od ispitanika to nije učinio.

5. ANALIZA REZULTATA I RASPRAVA

Analiza rezultata istraživanja o percepciji međuvršnjačkog nasilja među srednjoškolcima pruža važne uvide u način na koji mladi ljudi doživljavaju i percipiraju nasilje među vršnjacima. Međuvršnjačko nasilje predstavlja ozbiljan društveni problem koji može imati dugotrajne posljedice na žrtve i svjedoke nasilja. Stoga je ključno razumjeti kako mladi ljudi vide nasilje u školskom okruženju kako bi se moglo adekvatno reagirati i implementirati preventivne strategije.

Prva važna spoznaja koju donose rezultati je da većina ispitanika prepoznaje verbalno nasilje, fizičko nasilje i ignoriranje kao oblike međuvršnjačkog nasilja. To je pozitivan znak, jer ukazuje na to da su učenici svjesni različitih oblika nasilja i prepoznaju ih kao problematične. Ipak, postoji značajan postotak ispitanika koji ne smatraju određene radnje nasiljem, a navedeno je prikazano na sljedećem grafu.

Graf 40. Radnje koje u značajnom postotku nisu percipirane kao nasilje

Izvor: Primarno istraživanje

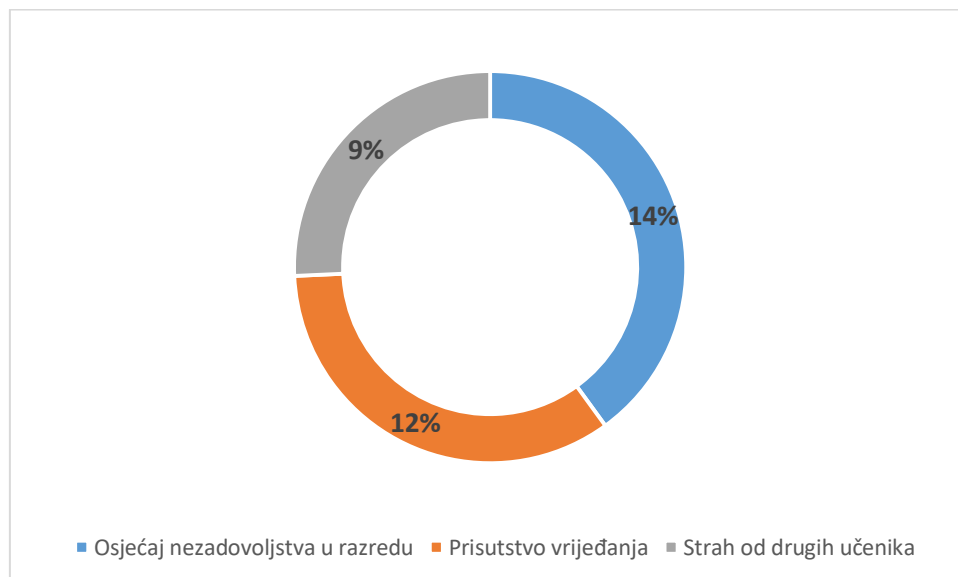
Iz rezultata istraživanja vidljivo je da veći broj ispitanika ne percipira određene oblike ponašanja kao međuvršnjačko nasilje. Naime, čak 56% ispitanika ne smatra da izgovaranje laži predstavlja oblik međuvršnjačkog nasilja. Nadalje, njih 43% ne vidi kontinuirano povlačenje za kosu kao oblik međuvršnjačkog nasilja. Zanimljivo je primijetiti da 31% ispitanika ne smatra

da ismijavanje i vrijeđanje osobe predstavlja oblik međuvršnjačkog nasilja, dok čak 21% ispitanika smatra da prijetnje i uzimanje novca od drugih učenika nisu oblik međuvršnjačkog nasilja. Također, 20% ispitanika ne smatra da uznemiravanje i upotreba ružnih riječi međuvršnjačko nasilje, dok za 16% njih guranje nije percipirano kao oblik međuvršnjačkog nasilja.

Ovi rezultati ukazuju na različita stajališta i percepcije ispitanika o tome što se smatra međuvršnjačkim nasiljem. Važno je istaknuti da su ova saznanja bitna za razumijevanje i suzbijanje problema međuvršnjačkog nasilja, jer različite percepcije mogu utjecati na identifikaciju, prijavljivanje i adekvatno postupanje u situacijama nasilja među vršnjacima. Stoga je potrebno educirati učenike o različitim oblicima međuvršnjačkog nasilja kako bi se povećala svijest o važnosti prepoznavanja i suočavanja s tim problemom.

Nadalje, kad je riječ o iskustvu nasilja ispitanika u njihovoj školi, određeni rezultati također ukazuju na potrebu za zabrinutost. Naime, osjećaj nezadovoljstva u razredu, vrijeđanje učenika, kao i strah od drugih učenika prisutni su i većoj ili manjoj mjeri među ispitanicima, kako je prikazano na sljedećem grafu.

Graf 41. Iskustvo nasilja među ispitanicima

Izvor: Primarno istraživanje

Kada se analizira osjećaj nezadovoljstva u razredu, utvrđeno je da 14% ispitanika ga doživljava vrlo često ili ponekad. Nadalje, 12% ispitanika izjavljuje da doživljava vrijeđanje od strane drugih učenika u školi, dok njih 9% osjeća strah prema drugim učenicima u školi.

Ovi rezultati ukazuju na prisutnost negativnih emocionalnih iskustava među ispitanicima u školskom okruženju. Osjećaji nezadovoljstva, vrijeđanja i straha mogu imati negativan utjecaj na dobrobit učenika, njihovu akademsku uspješnost i socijalne interakcije. Stoga je važno razmotriti ove aspekte kako bi se razvili preventivni programi i intervencije kojima bi se unaprijedila atmosfera škole i stvorili sigurni prostori za učenje i razvoj.

Dublje razumijevanje faktora koji pridonose tim iskustvima može pomoći učiteljima, školskim upravama i stručnjacima za obrazovanje u usmjeravanju resursa i pružanju potpore učenicima koji su izloženi ovakvim negativnim situacijama. Također, potrebno je poticati otvorenu komunikaciju među učenicima i osigurati okruženje u kojem se osjećaju sigurno i podržano.

Kad se promatraju rezultati u širem kontekstu međuvršnjačkog nasilja, jasno je da ovo nije izolirani problem, već složen fenomen koji se proteže kroz različite aspekte društva. Nasilje među vršnjacima može biti rezultat kompleksne kombinacije čimbenika, uključujući obiteljske dinamike, društvene norme, medije i obrazovne sustave.

Stoga je ključno implementirati cjelovit pristup prevenciji i intervenciji međuvršnjačkog nasilja. To uključuje:

- **Edukaciju:** Potrebno je educirati učenike, roditelje i nastavnike o različitim oblicima nasilja, posljedicama nasilnog ponašanja i načinima kako se suprotstaviti nasilju.
- **Oснаživanje žrtava:** Pružanje podrške i sigurnog okruženja za žrtve nasilja kako bi se osjećale uključene i zaštićene.
- **Razvijanje empatije i solidarnosti:** Promicanje empatije i solidarnosti među učenicima kako bi se stvorilo okruženje u kojem se nasilje ne tolerira i aktivno se suprotstavlja.
- **Suradnja sa zajednicom:** Uključivanje obitelji, lokalnih organizacija i institucija u borbu protiv međuvršnjačkog nasilja kako bi se stvorila sveobuhvatna i učinkovita mreža podrške.

- Promjena društvenih normi: Rad na promjeni društvenih normi koje mogu poticati nasilno ponašanje među mladima.
- Rana intervencija: Brza i učinkovita reakcija na početne znakove nasilja kako bi se spriječilo njegovo daljnje širenje.

Kako bi se rezultati potvrdili i potencijalno bolje razumijeli, potrebno ih je povezati s teorijom. Prema Olweusu, vršnjačko nasilje je situacija u kojoj dijete stalno doživljava negativne postupke od strane vršnjaka, a žrtva ima poteškoća obraniti se od tog nasilnog ponašanja [2]. Ovi rezultati istraživanja pokazuju da postoji značajan postotak ispitanika koji ne prepoznaje određene oblike ponašanja kao nasilje, što može ukazivati na nedostatak svijesti i razumijevanja o tome što zapravo čini vršnjačko nasilje.

Teorija također naglašava da nasilje uključuje agresivno ponašanje koje može nanijeti tešku ozljedu ili nelagodu drugoj osobi, a da postoji neravnoteža moći u situacijama vršnjačkog zlostavljanja [2]. Rezultati istraživanja pokazuju da neki ispitanici ne prepoznaju određene oblike nasilja, što može biti povezano s niskim razumijevanjem ili osjećajem nemoći prepoznati i razumjeti neke oblike nasilja.

Uz to, teorija navodi da nasilnici često imaju nisko samopoštovanje i socijalne izazove [3]. Kroz rezultate istraživanja, može se prepoznati da postoji osjećaj nezadovoljstva u razredu kod 14% ispitanika, a 12% ispitanika doživljava vrijeđanje od drugih učenika u školi. Ovi podaci sugeriraju moguću povezanost između iskustva nasilja i niskog samopoštovanja kod nekih ispitanika.

Također, teorija naglašava da nasilje među djecom može imati funkcionalne aspekte [3]. U rezultatima istraživanja, primjećuje se da postoje ispitanici koji ne prepoznaju određene oblike nasilja, što može ukazivati na potrebu za dodatnim istraživanjima kako bi se bolje razumjelo njihove motive i svijest o nasilju među vršnjacima.

Konačno, ovi rezultati istraživanja pružaju važne uvide o svijesti i percepciji učenika o vršnjačkom nasilju. Povezivanjem tih rezultata s teorijom, u kontekstu definicija i karakteristika nasilja, može se bolje razumjeti zašto neki ispitanici možda ne prepoznaju određene oblike nasilja i kako to može biti povezano s njihovim osjećajem nezadovoljstva i socijalnim izazovima. Ovo istraživanje može poslužiti kao temelj za razvoj preventivnih strategija i

intervencija kako bi se smanjilo vršnjačko nasilje i osiguralo sigurno i podržavajuće okruženje za sve učenike.

Nastavno na analizu rezultata provedenog istraživanja, potrebno je testirati postavljene hipoteze:

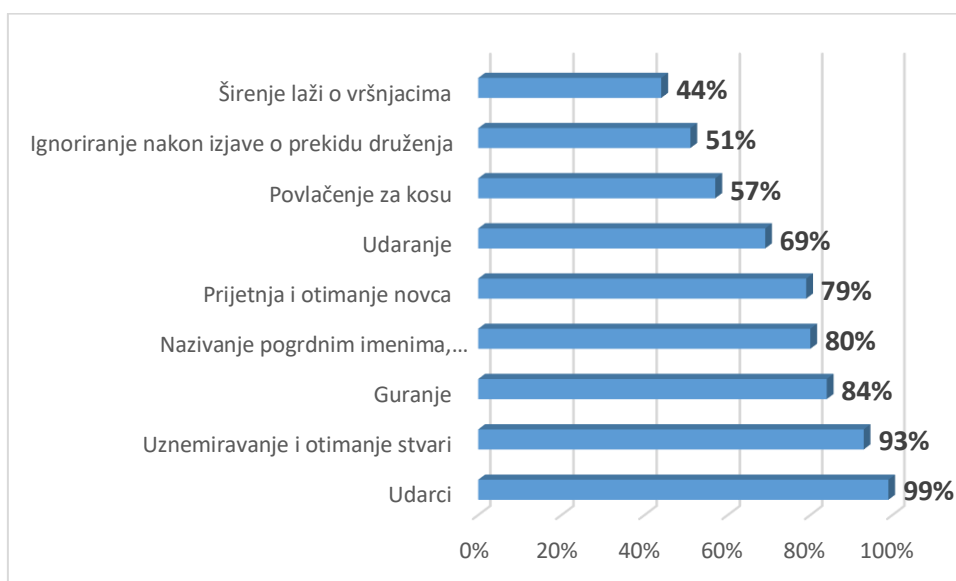
H0: Primjena preventivnih mjera usmjerenih na smanjenje vršnjačkog nasilja među učenicima rezultirat će poboljšanjem njihovog mentalnog zdravlja.

Kako bi se na navedenu hipotezu moglo odgovoriti, potrebno je provesti istraživanje koje analizira učenike i njihovo mentalno zdravlje prije provedenih preventivnih mjera i poslije provedenih preventivnih mjera, što u sklopu ovog istraživanja nije bilo moguće. Također, jedan mogući pristup testiranju hipoteze mogao bi uključivati istraživanje među školama koje su primijenile preventivne mjere za smanjenje vršnjačkog nasilja i uspoređivanje njihovog mentalnog zdravlja s onima koji to nisu učinili. Ovo istraživanje može biti izvedeno u obliku longitudinalnog studijskog dizajna kako bi se pratili učenici tijekom vremena.

H1: Postoje različiti oblici nasilja koji se javljaju među učenicima, uključujući fizičko, verbalno i emocionalno nasilje.

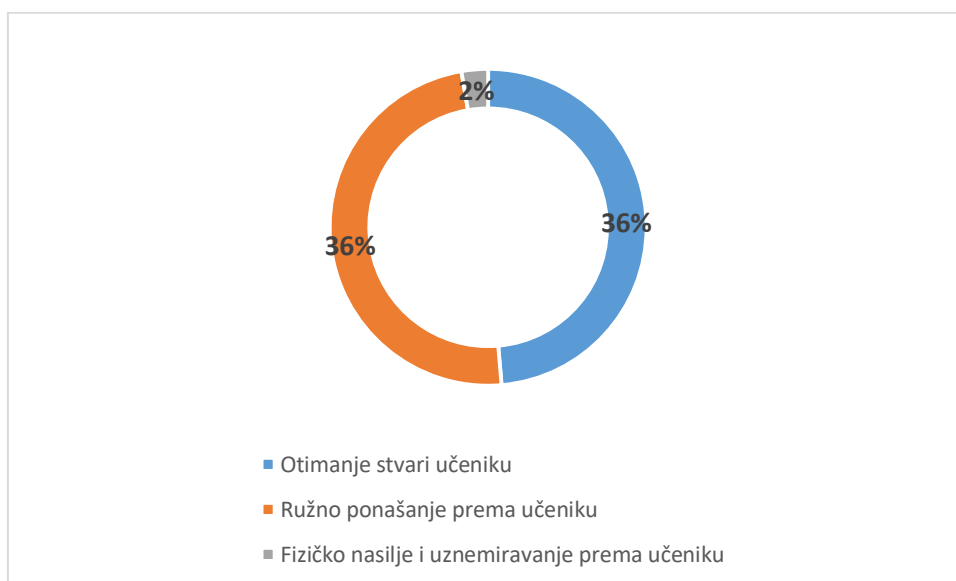
Kako bi se testirala ova hipoteza, potrebno je navesti postotak ispitanika koji smatra da su određeni oblici ponašanja nasilje, kao i postotak ispitanika koji doživljavaju određenu vrstu nasilja u školi, a navedeno je prikazano na sljedeća dva grafa.

Graf 42. Oblici ponašanja percipirani kao nasilje

Izvor: Primarno istraživanje

Graf 43. Iskustva nasilja u školi

Izvor: Primarno istraživanje

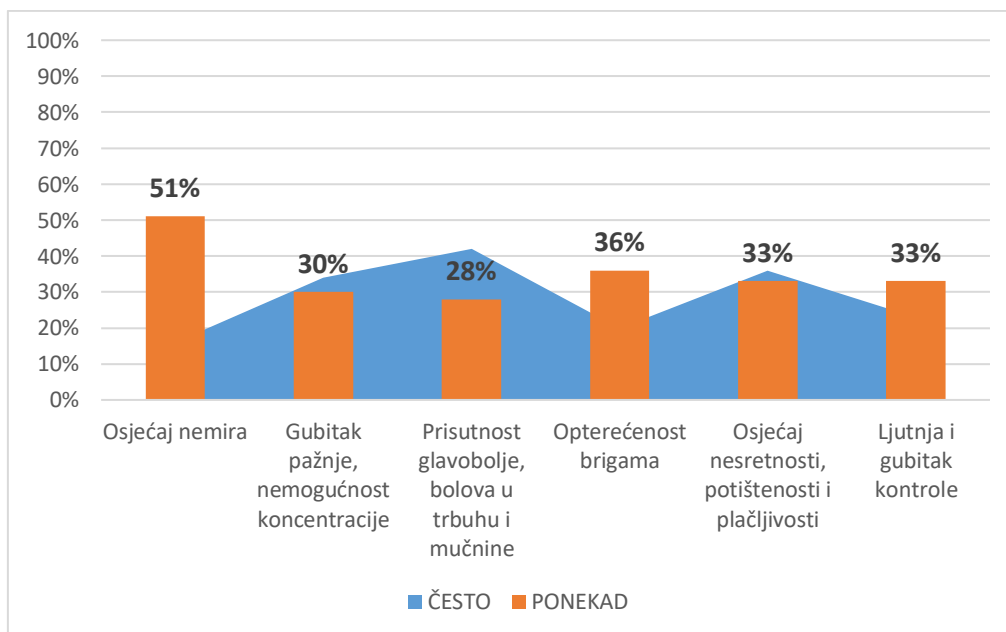
Kako se može primijetiti na grafovima 42 i 43, učenici percipiraju kao međuvršnjačko nasilje kategorije koje spadaju i pod fizičko i pod verbalno i pod emocionalno nasilje. Naime, širenje laži, ignoriranje, povlačenje za kosu, udaranje, prijetnja i otimanje novca, nazivanje pogrdnim imenima, guranje, uznemiravanje i otimanje stvari, te udarcu svakako spadaju u sve tri kategorije. Nadalje, iskustvo nasilja, također nije strano određenom postotku učenika. Naime,

36% učenika je doživjelo ružno ponašanje prema njima od strane drugih učenika u školi, njih 36% je doživjelo da im drugi učenici u školi otimaju stvari, dok je čak 2% učenika doživjelo fizičko nasilje i uznemiravanje od strane drugih učenika u školi. Navedeni rezultati ukazuju da postoje različiti oblici nasilja koji se javljaju među učenicima, uključujući fizičko, verbalno i emocionalno nasilje, čime je hipoteza H1 potvrđena.

H2: Vršnjačko nasilje ima negativne posljedice na mentalno zdravlje učenika, uključujući povećanu razinu stresa, depresiju, anksioznost i smanjeno samopouzdanje.

Uzimajući u obzir da određeni postotak ispitanika osjeća posljedice na mentalno zdravlje, uslijed, između ostalog, i svoje pozicije među vršnjacima u školi i međusobnih odnosa, od kojih su neki podložni i nasilju, što se može primijetiti i u prikazu na Grafu 43, navedena hipoteza može se potvrditi. Naime, na sljedećem grafu prikazana su različita mentalna (i tjelesna) stanja koju ispitanici osjećaju te omjer ispitanika koji se tako osjećaju.

Graf 44. Mentalna i tjelesna stanja ispitanika

Izvor: Primarno istraživanje

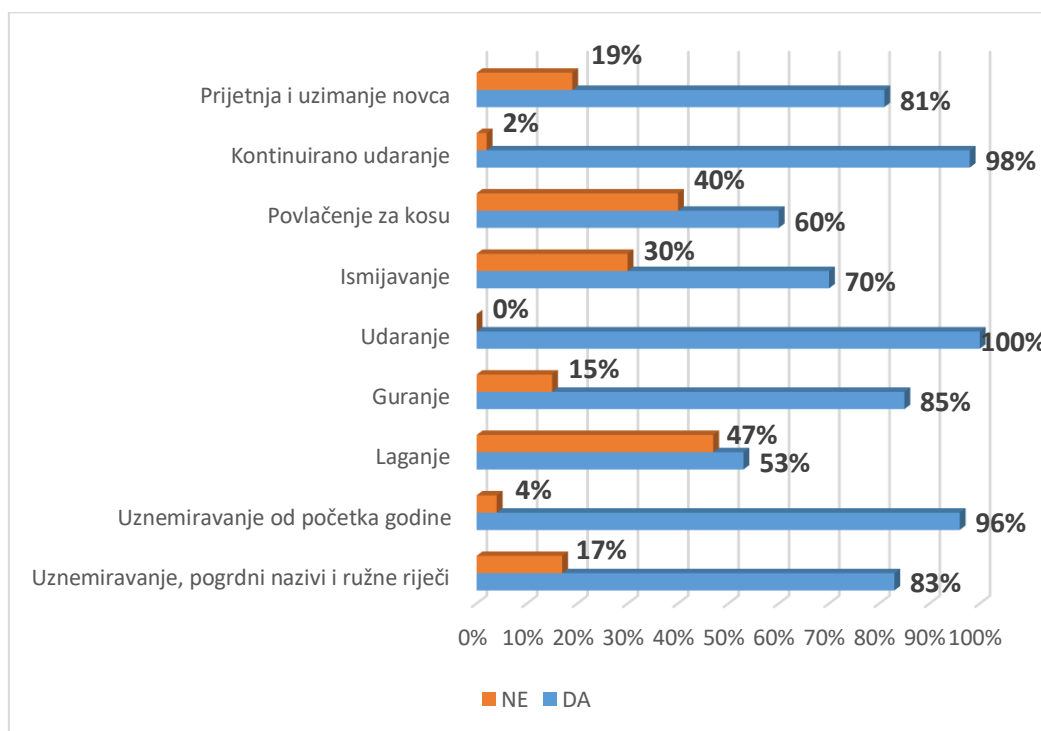
Prema analizi prikazanoj u Grafu 44, uočava se da značajan postotak ispitanika doživljava određene negativne posljedice po svoje mentalno i tjelesno zdravlje. Osjećaj nemira ponekad se javlja kod čak 51% ispitanika, dok je kod njih 16% prisutan često. Nadalje, gubitak pažnje i nemogućnost koncentracije često je prisutno kod 34% ispitanika, a ponekad kod 30% njih.

Također, prisutnost glavobolje, bolova u trbuhu i mučnine često je zabilježena kod 42% ispitanika, dok se ponekad pojavljuje kod 28% njih. Osim toga, opterećenost brigama česta je pojava kod 20% ispitanika, a ponekad je prisutna kod 36% ispitanika. Osjećaj nesretnosti, potištenosti i plačljivosti također je čest kod 36% ispitanika, a ponekad se javlja kod 33% njih. Konačno, osjećaj ljutnje i gubitka kontrole često je prisutan kod 23% ispitanika, a ponekad se javlja kod 33% ispitanika. Dakle, na temelju prethodno navedenih rezultata, može se potvrditi da vršnjačko nasilje ima negativne posljedice na mentalno zdravlje učenika. Analiza podataka pokazuje da postoji značajan postotak ispitanika koji doživljavaju određene negativne posljedice na svoje mentalno i tjelesno zdravlje.

H3: Postoji statistički značajna razlika u percepciji međuvršnjačkog nasilja među učenicima različitih razreda, pri čemu će stariji učenici imati veću svijest o različitim oblicima nasilja i veću sposobnost identificiranja sudionika nasilja.

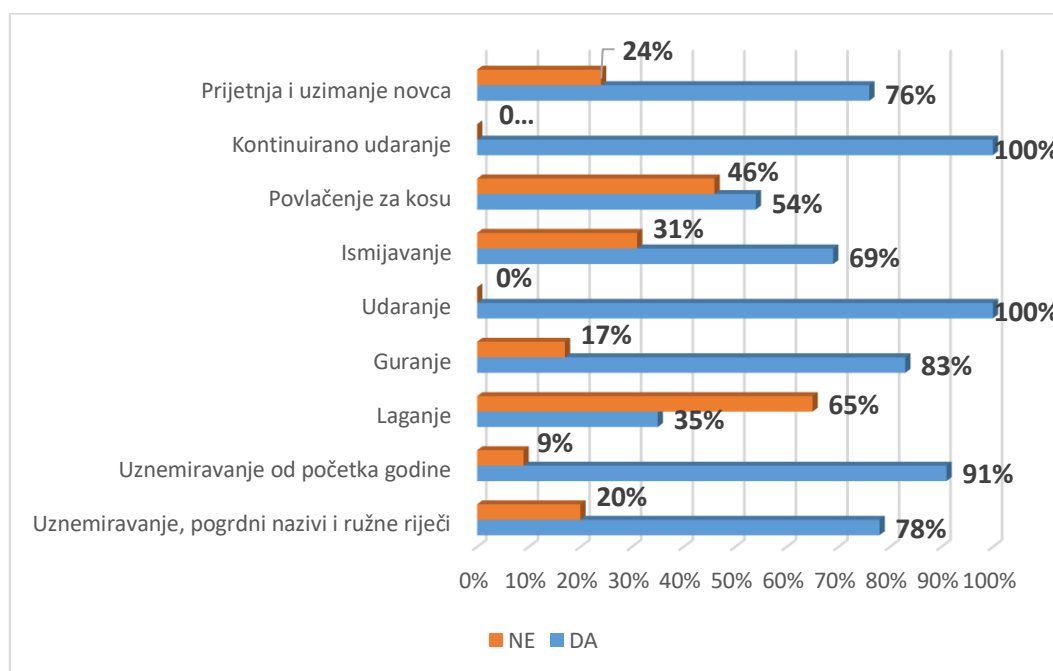
Da bi se testirala navedena hipoteza, potrebno je usporediti percepciju o vršnjačkom nasilju među učenicima prvog i trećeg razreda, a navedeno je prikazano na sljedeća dva grafa.

Graf 45. Percepcija međuvršnjačkog nasilja među učenicima prvih razreda

Izvor: Primarno istraživanje

Graf 46. Percepcija međuvršnjačkog nasilja među učenicima trećih razreda

Izvor: Primarno istraživanje

Na temelju analize grafova 45 i 46, može se zaključiti da ne postoji značajna razlika u percepciji vršnjačkog nasilja između učenika prvih i trećih razreda. Kad je riječ o određenim oblicima nasilja, većina ispitanika u obje skupine prepoznaje ih kao nasilje, s minimalnim razlikama u njihovim odgovorima. U pogledu prijetnji i uzimanja novca, 81% ispitanika prvih razreda i 76% ispitanika trećih razreda smatra te situacije nasiljem. Ova razlika od 5 postotnih poena nije statistički značajna. Kada je riječ o kontinuiranom udaranju, 98% učenika prvih razreda i 100% učenika trećih razreda percipira tu situaciju kao nasilje, što ukazuje na slične stavove u obje skupine. Povlačenje za kosu percipira se kao nasilje kod 60% učenika prvih razreda i 54% učenika trećih razreda, što također ne pokazuje značajne razlike u percepciji. Ismijavanje se smatra nasiljem kod 70% učenika prvih razreda i kod 69% učenika trećih razreda, što ukazuje na gotovo identične stavove u obje skupine. Udarci su jednako percipirani kao nasilje kod 100% učenika u oba razreda, što pokazuje visoku svijest o ovoj vrsti nasilja među učenicima. Guranje je percipirano kao nasilje kod 85% učenika prvih razreda i 83% učenika trećih razreda, što ukazuje na vrlo sličnu percepciju u obje skupine. No, postoji statistički značajnija razlika u percepciji laganja kao nasilja. Naime, 53% učenika prvih razreda smatra laganje nasiljem, dok to mišljenje dijeli 35% učenika trećih razreda. Kontinuirano uznemiravanje učenika percipira se kao nasilje kod 96% učenika prvih razreda i 91% učenika trećih razreda. Uznemiravanje uz dodatak pogrđnih i ružnih riječi smatra se nasiljem kod 83% učenika prvih razreda i 78%

učenika trećih razreda. Dakle, iako postoje neznatne razlike u percepciji nekih oblika vršnjačkog nasilja među učenicima prvih i trećih razreda, općenito se može reći da većina učenika u obje skupine prepoznaje te situacije kao nasilje.

ZAKLJUČAK

Nasilno ponašanje među vršnjacima često se opisuje kao sustavna zlouporaba moći unutar školskog okruženja. Ono predstavlja najčešći oblik nasilja među djecom i mladima, ugrožavajući njihova prava, uključujući pravo na obrazovanje, kako je propisano Konvencijom o pravima djeteta. Posebno je zabrinjavajuće da su ranjiva djeca, poput onih s invaliditetom, izbjegličke djece, socijalno isključene djece, pripadnika manjinskih skupina i drugih različitih od svojih vršnjaka, izložena većem riziku od nasilja. Vršnjačko nasilje danas se često širi i putem interneta i društvenih mreža, dodatno pojačavajući njegovu štetnost. Oblici vršnjačkog nasilja su raznoliki, uključujući verbalno, fizičko i emocionalno nasilje. Važno je pristupiti ovom problemu na sveobuhvatan način, uzimajući u obzir kulturne i društvene kontekste kako bi se osigurala dobrobit i zaštita djece i mladih.

Neki teorijski pregledi ukazuju da nasilnici često imaju niske socijalne vještine, nisko samopoštovanje i poteškoće u obradi društvenih informacija. Drugi, pak, vjeruju da nasilno ponašanje može imati određene funkcionalne aspekte. Empirijska istraživanja nisu donijela jednoznačne rezultate, jer postoji heterogenost među nasilnicima. Neki od njih su i sami žrtve nasilja, dok se drugi smatraju "čistim" nasilnicima. Razumijevanje uzroka nasilja među djecom i adolescentima i dalje je područje koje zahtijeva dublje istraživanje. Mentalno zdravlje važan je aspekt dobrobiti pojedinca i društva u cjelini. To uključuje sposobnost formiranja i održavanja zdravih odnosa s drugima, obavljanje društvenih uloga te prepoznavanje i upravljanje emocijama. Mentalno zdravlje također obuhvaća pozitivnost prema sebi i drugima, osjećaj radosti i ljubavi. Biološki, društveni, psihološki i okolišni čimbenici utječu na mentalno zdravlje pojedinca. Stoga je ključno razvijati zdrave zajednice koje promiču mentalno zdravlje među mladima.

Istraživanje nasilja među učenicima prvih i trećih razreda srednje pedagoške škole i njegovog utjecaja na mentalno zdravlje učenika pokazalo je da je vršnjačko nasilje prisutno i predstavlja (značajan) problem u školskom okruženju. Rezultati istraživanja ukazuju na slične percepcije nasilja među učenicima. Kako bi se prevencija vršnjačkog nasilja učinila učinkovitom, ključno je fokusirati se na edukaciju učenika, roditelja i nastavnika. Potrebno je osnažiti učenike da prepoznaju nasilje, prijave ga i odbiju sudjelovati u njemu. Učenici također trebaju biti educirani o različitim oblicima nasilja i kako se nositi s konfliktima na pozitivan način. Osnaživanje djece s emocionalnim i socijalnim vještinama može ih bolje pripremiti za

suočavanje s izazovima vršnjačkog okruženja. Uz edukaciju, ključno je osigurati potporu i suradnju cijele zajednice - škola, roditelja, nastavnika, lokalnih vlasti i organizacija. Integrirane preventivne strategije, koje uključuju kampanje za promicanje nenasilja, radionice o rješavanju konflikata i mentorski programi, mogu biti učinkovite u smanjenju incidencije nasilja među učenicima.

Konačno, istraživanje nasilja među vršnjacima i njegova povezanost s mentalnim zdravljem ukazuju na potrebu za sveobuhvatnim pristupom u borbi protiv ovog problema. Razumijevanje uzroka i posljedica nasilja, kao i obilježja nasilnika, ključno je za razvoj ciljanih i učinkovitih preventivnih intervencija. Stvaranje sigurnih i poticajnih okruženja u školama i zajednicama te jačanje emocionalnih i socijalnih vještina učenika mogu doprinijeti stvaranju boljeg i zdravijeg okruženja za djecu i mlade.

LITERATURA

- [1] Popadić, D. 2009. Nasilje u školama. Beograd.
- [2] Olweus, D. 1998. Nasilje među djecom u školi. Zagreb: Školska knjiga.
- [3] Bjelošević, E., Bjelošević, S. i Hadžikapetanović, H. 2020. Peer violence as a problem of the modern society. *Psychhiatria Danubina*. 32 (3): 371-377.
- [4] Vejmelka L & Rojto M. 2013. Prediktori počinjenog i doživljenog nasilja među djecom u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. *Ljetopis socijalnog rada*. 20:241-267.
- [5] United Nations. 1989. Konvencija o pravima djeteta.
- [6] Modecki KL, Minchin J, Harbaugh AG, Guerra NG, Runions KC. 2014. Bullying prevalence across contexts: a metaanalysis measuring cyber and traditional bullying. *J Adolesc Health*. 55:602-11.
- [7] Greene, B.M. 2003. Counselling and climate change as treatment modalities for bullying in school. *International journal for the advancement of counselling* 2003. 25:293-302.
- [8] Smith KP i Lopez-Castro L. 2016. Cross-National Data on Victims of Bullying: How does PISA Measure up with Other Surveys? An Update and Extension of the Study by Smith, Robinson, and Marchi. *International Journal of Developmental Science* 2016; 11:87-92.
- [9] Field, M.E. 2007. *Bully blocking: Six secrets to help children deal with teasing and bullying*. London, Philadelphia: Jessica Kingsley Publisher.
- [10] Taylor, B.G. i Mumford, E.A. 2016. A national descriptive portrait of adolescent relationship Abuse: Results from the National Survey on Teen Relationships and Intimate Violence. *Journal of Interpersonal Violence* 31(6):963–988.
- [11] Cook C, Williams KR, Guerra NG, Kim T & Sadek, S. 2010. Predictors of Bullying and Victimization in Childhood and Adolescence: A Meta-analytic Investigation. *American Psychological Association* 2010; 25:65–83.
- [12] Sutton, J., Smith, K.P. i Swettenham, J. 1999. Bullying and 'Theory of Mind': A Critique of the 'Social Skills Deficit' View of Anti-Social Behaviour. *Social development*. 8:117-127.
- [13] Rodkin, P.C., Espelage, D.L. i Hanish, L.D. 2015. Relational Framework for Understanding Violent Behavior in Developmental Signs and Outcomes. *American Psychologist*. 70:311-321.
- [14] Sartorius, N. 2002. *Fighting for mental health*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [15] Maslow, A. 1968. *Towards a psychology of being*. New York: Van Nostrand.
- [16] Till, A. i Sartorius, N. 2013. What is mental health? *International Journal of Social Psychiatry* 59(1): 3–4.

[17] SHEPS (Society for Health Education and Promotion Specialists).1997) Ten elements of mental health, its promotion and demotion: Implications for practice. London: SHEPS.

[18] MHF (Mental Health Foundation). (2008). What works for you? London: MHF.

Privitak A: Popis ilustracija

POPIS GRAFOVA

Graf 1. Međuvršnjačko verbalno nasilje: Nazivanje pogrđnim imenima, uznemiravanje i upotreba ružnih riječi	13
<i>Graf 2. Uznemiravanje i otimanje stvari kao oblik međuvršnjačkog nasilja .....</i>	<i>14</i>
Graf 3. Ignoriranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja	15
Graf 4. Širenje laži kao oblik međuvršnjačkog nasilja.....	16
Graf 5. Fizičko guranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja	16
Graf 6. Udaranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja	17
Graf 7. Povlačenje kose kao oblik međuvršnjačkog nasilja	18
Graf 8. Udaranje kao oblik međuvršnjačkog nasilja	18
Graf 9. Prijetnja i otimanje novca kao oblik međuvršnjačkog nasilja	19
Graf 10. Ključni oblici nasilja	20
Graf 11. Razina slaganja među vršnjacima	21
Graf 12. Osjećaj zadovoljstva u razredu	21
Graf 13. Strah prema drugim učenicima u školi	22
Graf 14. Strah drugih učenika prema ispitaniku	23
Graf 15. Položaj u odnosu na druge učenike	23
Graf 16. Vrijeđanje od strane drugih učenika.....	24
Graf 17. Učestalost otimanja stvari.....	25
Graf 18. Ružan govor o učeniku/ci	25
Graf 19. Guranje i udaranje učenik/ca	26
Graf 20. Nužnost promjene unutar razreda kako bi se učenici osjećali bolje.....	27
Graf 21. Prisutnost međuvršnjačkog nasilja u školi.....	27
Graf 22. Sudjelovanje učenika u prevenciji nasilja nad drugim učenicima	28
Graf 23. Krivnja za međuvršnjačko nasilje	29
Graf 24. Prestanak nasilja samo od sebe	29
Graf 25. Osjećaj nemira	30
Graf 26. Osjećaj nemira i učestalo vrpoljenje	31
Graf 27. Gubitak pažnje i koncentracije.....	31
Graf 28. Razmišljanje prije činjenja	32
Graf 29. Završavanje započete radnje.....	33
Graf 30. Učestalost glavobolja, bolova u trbuhu i mučnina	33
Graf 31. Učestalost briga.....	34
Graf 32. Učestao osjećaj nezadovoljstva, potištenosti i plačljivosti	35

Graf 33. Osjećaj nervoze u novim situacijama	35
Graf 34. Učestalost strahova	36
Graf 35. Učestalost ljutnje i gubitka kontrole.....	37
Graf 36. Suradljivost i poslušnost.....	37
Graf 37. Vršenje pritiska na druge osobe	38
Graf 38. Učestalost optužbi o laganju i varanju	39
Graf 39. Učestalost otuđivanja stvari.....	39
Graf 40. Radnje koje u značajnom postotku nisu percipirane kao nasilje.....	41
Graf 41. Iskustvo nasilja među ispitanicima	42
Graf 42. Oblici ponašanja percipirani kao nasilje.....	46
Graf 43. Iskustva nasilja u školi	46
Graf 44. Mentalna i tjelesna stanja ispitanika.....	47
Graf 45. Percipija međuvršnjačkog nasilja među učenicima prvih razreda	48
Graf 46. Percipija međuvršnjačkog nasilja među učenicima trećih razreda	49

Privatak B: Anketni upitnik na njemačkom jeziku

Liebe Schülerin, lieber Schüler,
vielen Dank, dass du an diese Umfrage teilnimmst!

Bitte beachte:

-Die Teilnahme ist freiwillig. Falls du nicht teilnehmen willst, hast du keine Nachteile davon. Du kannst auch jederzeit ohne Gründe deine Teilnahme beenden. Wenn du eine Frage nicht beantworten möchtest, kannst du sie einfach auslassen.

-Die Fragebogen ist KEIN Test! Du kannst also nichts falsch machen.

-Deine Antworten werden absolut VERTRAULICH behandelt. Alle Fragebögen werden nur mit dem Computer ausgewertet. Weder deine Lehrerinnen oder Lehrer, deine Eltern, noch sonstige Personen erfahren etwas über deine Antworten.

-Bist du dabei? Dann füllst du einfach den Fragebogen aus. Das Ausfüllendes Fragebogens gilt als Zustimmung zur Teilnahme.

-Du willst nicht mitmachen? Kein Problem, du füllst einfach den Fragebogen nicht aus.

1. Du bist:

- Männlich
- Weiblich
- Divers

2. Welche Klasse bist du?

- Erste Klasse
- Dritte Klasse

3. Wie alt bist du?

4. Die folgenden Beispiele beschreiben verschiedene Situationen in der Schule. Kreuze bitte bei jeder Aussage an, inwiefern du das als Mobbing empfindest oder nicht. Bitte kreuze jeweils nur eine Antwort an und beantworte alle Fragen wahrheitsgemäß. Es gibt keine richtigen oder falschen Antworten.

Eine Gruppe von Mädchen deiner Klasse gibt dir verletzende Spitznamen, lästert über dich und macht dich nach. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

5. Eine Gruppe von Jungen beleidigt dich seit Schulbeginn und nimmt dir deine Schulsachen weg. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

6. Seit längerer Zeit versuchst du mit einer Gruppe von Mädchen Freundschaft zu schließen. Wenn du dich ihnen in der Pause näherst, ignorieren sie dich jedes Mal und gehen weg. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

7. Du betrittst deine Klasse und hörst wie ein Junge Lügen über dich erzählt. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

8. Ein Mädchen hat dich in dieser Woche dreimal geschubst. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

9. Seit fünf Monaten wirst du täglich von einem Mitschüler geschlagen. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

10. Eine Gruppe von Jungen deiner Klasse beschimpft dich und lacht dich aus. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

11. Seit Weihnachten zieht dich das Mädchen, das hinter dir im Religionsunterricht sitzt, regelmäßig an deinen Haaren. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

12. Eine Woche lang wartet nach der Schule ein Junge auf dich und boxt dich solange, bis du deinen Bus verpasst. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

13. Letzte Woche hat dich eine Gruppe Mädchen bedroht und dir dein Geld weggenommen. Ist das für dich Mobbing?

- Ja
- Nein

Bei den folgenden Fragen geht es um deine Meinung und Einstellung zum Thema Mobbing. Bitte beachte, dass du bei manchen Fragen mehrere Antwortmöglichkeiten auswählen kannst und bei manchen nur eine Antwort. Beantworte die Fragen bitte wahrheitsgemäß. Es gibt keine richtigen oder falschen Antworten.

14. Was ist Mobbing für dich? (Mehrere Antworten möglich).

- Zupfen, bzw. ziehen an die Haare
- Schlagen
- Hauen
- Schreien
- Alles
- Etwas anderes, was?

15. Mit meinen Mitschülern komme ich gut klar.

- Ja
- Nein
- Manchmal
- Nur mit einigen

16. Ich fühle mich wohl in meiner Klasse.

- Ja
- Nein
- Teils, teils
- Momentan nicht

17. Gibt es an deiner Schule Schüler/-innen, von denen du Angst hast?

- Nein, keine/n
- Ja, eine/n
- Ja, zwei
- Ja, mehr als zwei

18. Gibt es an deiner Schule Schüler/innen, die von dir Angst haben?

- Nein, keine/n
- Ja, eine/n
- Ja, zwei
- Ja, mehr als zwei

19. Wie schätzt du deine Schulleistungen im Vergleich zu den Mitschüler/-innen deiner Klasse ein?

- Viel schlechter
- Etwas schlechter
- Etwa gleich
- Etwas besser
- Viel besser

20. Ich werde öfter von anderen Mitschülern beleidigt.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
21. Andere Mitschülern nehmen mir oft Sachen weg.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
22. Über mich werden Gerüchte und gemeine Sachen erzählt.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
23. Ich werde geschubst, gehauen, getreten oder Ähnliches.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
24. In meiner Klasse muss sich etwas ändern, damit ich mich wohl fühle.
- Ja
  - Nein
25. Gibt es Mobbing in deiner Schule?
- Fast immer
  - Oft
  - Manchmal
  - Nie
26. Wie oft versuchen andere Schüler/-innen, Mobbing gegen einen Schüler/-in zu stoppen?
- Fast immer
  - Oft
  - Manchmal
  - Nie
27. Sind Mobbingopfer deiner Meinung nach selbst schuld?
- Ja
  - Vielleicht
  - Nein
28. Glaubst du, dass Mobbing wieder von alleine aufhört?
- Ja
  - Vielleicht
  - Nein

Die folgenden Fragen beziehen sich auf deine mentale und körperliche Gesundheit. Bitte denke nun an das letzte halbe Jahr. Überlege bei jeder Aussage, wie sehr sie auf dich zutrifft. Bitte kreuze jeweils nur eine Antwort an und beantworte alle Fragen wahrheitsgemäß. Es gibt keine richtigen oder falschen Antworten.

29. Ich bin oft unruhig, ich kann nicht lange stillsitzen.

- Ja
- Nein
- Manchmal

30. Ich bin dauernd in Bewegung und zappelig.

- Ja
- Nein
- Manchmal

31. Ich lasse mich leicht ablenken, ich finde es schwer, mich zu konzentrieren.

- Ja
- Nein
- Manchmal

32. Ich denke nach, bevor ich handele.

- Ja
- Nein
- Manchmal

33. Was ich angefangen habe, mache ich zu Ende, ich kann mich lange genug konzentrieren.

- Ja
- Nein
- Manchmal

34. Ich habe häufig Kopfschmerzen oder Bauchschmerzen, mir wird oft schlecht.

- Ja
- Nein
- Manchmal

35. Ich mache mir häufig Sorgen.

- Ja
- Nein
- Manchmal

36. Ich bin oft unglücklich oder niedergeschlagen, ich muss häufig weinen.

- Ja
- Nein
- Manchmal

37. Neue Situationen machen mich nervös, ich verliere leicht das Selbstvertrauen.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
38. Ich habe viele Ängste, ich fürchte mich leicht.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
39. Ich werde leicht wütend, ich verliere oft meine Beherrschung.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
40. Normalerweise tue ich, was man mir sagt.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
41. Ich schlage mich häufig, ich setze andere oft unter Druck.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
42. Andere behaupten oft, dass ich lüge oder moegele.
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
43. Ich nehme Dinge, die mir nicht gehören (von zu Hause, in der Schule oder anderswo).
- Ja
  - Nein
  - Manchmal
44. Was möchtest du zum Thema Mobbing in die Schulen noch anmerken?

Link na upitnik:

<https://forms.office.com/Pages/ShareFormPage.aspx?id=DQSIkWdsW0yxEjajBLZtrQAAAAAAYAAJ8kdY1UM0E4UTNGM0hRTU5aODc4WkNVQVJGOURUWC4u&sharetoken=TqSYEip8bOZo5eFYPICK>

Privitak C: Anketni upitnik na hrvatskom jeziku

Dragi/a učenice/učenice,

Provodim istraživanje za potrebe izrade Diplomskog rada na Sveučilištu u Rijeci, Sveučilišni studij fizioterapije, na temu „Prevenција vršnjačkog nasilja u funkciji poticanja mentalnog zdravlja“.

Pred Tobom se nalazi anketni upitnik čija pitanja su vezana za problematiku vršnjačkog nasilja, te je u potpunosti anonimna. Za ispunjavanje upitnika potrebno je otprilike desetak minuta. Upitnik je sastavljen iz četiri dijela te ukupno 44 pitanja. Rezultati istraživanja će biti korišteni isključivo u svrhu izrade navedenog rada i u druge svrhe se neće koristiti. Zato te molim da prilikom odgovaranja na pitanja daš iskrene odgovore, kako bi rezultati bili što precizniji. Također, u svakom trenutku možeš odustati od ispunjavanja upitnika.

Unaprijed hvala!

1. Spol:

(Molim označi)

- Muški
- Ženski
- Ne želim se izjasniti

2. Koji si razred?

(Molim označi)

- Prvi razred
- Treći razred

3. Koliko imaš godina? Molim navedi ovdje.

Slijedeći primjeri opisuju različite situacije u školi. Molim te, obilježi odgovore za koje misliš da se odnose na međuvršnjačko nasilje. Molim te, obilježi samo jedan odgovor za koji smatraš da je točan i odgovori iskreno na pitanja. Nema pogrešnih ili točnih odgovora.

4. Jedna skupina učenika iz tvog razreda te naziva pogrđnim imenima, uznemirava te i govori ti ružne riječi. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

5. Jedna grupa učenika iz škole uznemirava te od početka školske godine i otima ti tvoje stvari. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

6. Već duže vremena želiš se prestati družiti sa jednom grupom učenika u tvojoj školi. Nakon što im to kažeš, oni te ignoriraju svaki put kad te vide i okreću ti leđa. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

7. Ulaziš u razred i čuješ kako jedan/na učenik/ca govori laži o tebi. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

8. Jedan učenik te je ovaj tjedan već tri puta gurnuo. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

9. Već pet mjeseci te redovito svaki dan jedan učenik udari. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

10. Jedna grupa učenika iz tvog razreda te ismijava i vrijeđa. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

11. Već neko vrijeme te učenica koja sjedi iza tebe u klupi, redovito vuče za kosu. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

12. Cijeli prošli tjedan te poslije škole čeka jedan mladić i udara te toliko dugo da propustiš autobus. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

13. Prošli tjedan ti je jedna grupa učenika u školi prijetila i uzela ti novac. Smatraš li da je to međuvršnjačko nasilje?

- Da
- Ne

Naredna pitanja se odnose na tvoje mišljenje i stav prema međuvršnjačkom nasilju. Molim te odgovori iskreno na sva pitanja i kod nekih pitanja zaokruži samo jednu od ponuđenih tvrdnji, a kod nekih sve koje smatraš tačnima. Nema tačnih i pogrešnih odgovora.

14. Što je za tebe nasilje?
(Molim obilježi sve tvrdnje koje smatraš točnima)

- Čupanje
- Udaranje
- Ogovaranje
- Vikanje
- Sve navedeno
- Nešto drugo, što?

15. Sa ostalim učenicima u školi se dobro slažem.

- Da
- Ne
- Ponekad
- Samo sa nekim/a

16. Osjećam se zadovoljno u svom razredu.

- Da
- Ne
- Djelomično
- Trenutno ne

17. Ima li u tvojoj školi učenika/ca kojih se bojiš?

- Ne, nijedan/na
- Da, jedna osoba
- Da, dvije osobe
- Da, više od dvije osobe

18. Ima li u tvojoj školi učenika/ca koji se tebe boje?

- Ne, nijedan/na
- Da, jedna osoba
- Da, dvije osobe
- Da, više od dvije osobe

19. Kako bi opisao/la svoj pložaj u odnosu na druge učenike/ce u tvojoj školi?

- Puno lošije
- Nešto lošije
- Podjednako
- Nešto bolje
- Puno bolje

20. Drugi učenici me često vrijeđaju.

- Da
- Ne
- Ponekad

21. Drugi učenici mi često uzimaju/otimaju moje stvari.

- Da
- Ne
- Ponekad

22. Drugi učenici govore ružno o meni.

- Da
- Ne
- Ponekad

23. U mojoj školi me drugi učenici guraju, udaraju i slično.

- Da
- Ne
- Ponekad

24. U mom razredu se mora nešto promijeniti da bih se ja osjećao/la bolje.

- Da
- Ne

25. Postoji li međuvršnjačko nasilje u tvojoj školi?

- Gotovo uvijek
- Često
- Ponekad
- Nikad

26. Koliko često ostali učenici pokušavaju zaustaviti nasilje nad nekim učenicom?

- Gotovo uvijek
- Često
- Ponekad
- Nikad

27. Jesu li žrtve međuvršnjačkog nasilja same krive za to?

- Da
- Možda
- Ne

28. Smatraš li da nasilje može prestati samo od sebe?

- Da
- Možda
- Ne

Naredna pitanja se odnose na tvoje mentalno i tjelesno zdravlje. Molim te, odgovori iskreno na sva pitanja te u tablici označi samo jedan od ponuđenih brojeva pored svake tvrdnje. Nema točnih i pogrešnih odgovora.

U posljednjih šest mjeseci....

29. Nemiran/na sam, ne mogu dugo ostati miran/na.

- Da
- Ne
- Ponekad

30. Stalno sam nemiran/na i vrpeljim se.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
31. Lako izgubim pažnju, teško se koncentriram.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
32. Razmislim prije nego nešto učinim.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
33. Ono što započnem, završim do kraja.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
34. Često imam glavobolje, bolove u trbuhu ili mučninu.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
35. Imam puno briga.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
36. Često sam nesretan/na, potišten/a i/ili plačljiv/a.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
37. Nervozan/na sam u novim situacijama.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
38. Imam puno strahova, lako se uplašim.
- Da
  - Ne
  - Ponekad
39. Često se razljutim i gubim kontrolu.
- Da
  - Ne
  - Ponekad

40. Obično radim ono što mi se kaže.

- Da
- Ne
- Ponekad

41. Čini mi se da često vršim pritisak na druge osobe.

- Da
- Ne
- Ponekad

42. Često me optužuju da lažem ili varam.

- Da
- Ne
- Ponekad

43. Uzimam stvari koje nisu moje, iz škole, kuće ili od drugdje.

- Da
- Ne
- Ponekad

44. Ukoliko ovim upitnikom nije obuhvaćeno nešto što je Tebi važno da nam istakneš ili poručiš u svezi problema nasilja među vršnjacima, molim te da to učiniš na ispod slobodnom mjestu.

Link na upitnik:

<https://forms.office.com/Pages/ShareFormPage.aspx?id=DQSIkWdsW0yxEjajBLZtrQAAAAAAYAAJ8kdY1UMFRIVJIQVVFTlkwM0I3QjgzRkwzUjlNMy4u&sharetoken=qfqyK0qBDLPJo3U35pQf>

Privat C: Suglasnost ravnatelja škole o provedbi ankete

BUNDESBILDUNGSANSTALT FÜR ELEMENTARPÄDAGOGIK HARTBERG

8230 Hartberg, Edelseegasse 13; Tel. 050 248 061 100; Fax: 050 248 061 999

homepage: www.bafep-hartberg.at

e-mail: direktion@bafep-hartberg.at

Schulkennzahl: 622810

UID: ATU62925801

Hartberg, 21. Juni 2023

BESTÄTIGUNG

Es wird bestätigt, dass Svetlana Vojvodic den Fragebogen für ihre Diplomarbeit an der BafEP Hartberg mit Schüler:innen der ersten und dritten Klasse (14 und 16 Jahre) durchgeführt hat.

Eine Einverständniserklärung der Erziehungsberechtigten ist aufgrund der geltenden Rechtslage für Jugendliche ab 14 nicht notwendig.

Mit freundlichen Grüßen,

Mag. Kurt Wiesinger, Direktor

KRATAK ŽIVOTOPIS AUTORA

Svetlana vojvodić rođena je 1984. godine u Vukovaru. 2009. godine diplomirala je na Zdravstvenom Veleučilištu Zagreb te stekla titulu diplomirane fizioterapeutkinje, te već dugi niz godina radi i živi u Austriji gdje vodi svoju fizioterapijsku praksu.